

Innsyn i norske kommuner

Åpenhetsbarometeret 2023

Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport

September 2023

Tegning: Anders Thorvik

Innhold

1	Sammendrag	5
2	Formål	7
3	Metode	8
3.1	Spørreskjemaet	9
3.1.1	Spørsmålsoversikt, internt skjema	9
3.1.2	Spørsmålsoversikt, eksternt skjema	9
3.2	Innsynskrav	11
3.3	Postlistesjekk	12
3.4	Svarprosent	12
3.5	Kontradiksjon	13
3.6	Noen endringer fra i fjor	13
3.7	Åpen, men på hvilken måte?	13
4	Funnene	15
4.1	Postlistene	15
4.2	Fulltekstdokumenter i postliste	15
4.3	Avpublisering av postlister	15
4.4	Kontaktinformasjon	16
4.5	Journalføring av tekstmeldinger	16
4.6	Byggesaker	16
4.7	Innsynsretten	16
4.8	Når publiseres politiske dokumenter?	16
4.9	Når publiseres møteprotokoller?	17
4.10	Strømming av møter	17
4.11	Kommunale selskaper/foretak i kommunens postliste	17
4.12	Innsyn	17
4.13	39 kommuner avslo innsynskravet - bare 1 vurderte merinnsyn	18
4.13.1	Nærmere om kommunenes vurderinger	18
4.14	Tendenser siden tidligere undersøkelser	25
5	Fylkesoversikt	28
5.1	Viken	29
5.1.1	Viken: Øvre Eiker til topps igjen	30
5.2	Oslo	31
5.2.1	Oslo: På topp	31
5.3	Innlandet	32
5.3.1	Innlandet: Dovre og Vågå på topp	33
5.4	Vestfold og Telemark	34
5.4.1	Vestfold og Telemark: Sandefjord topper i år igjen	35
5.5	Agder	36
5.5.1	Agder: Kjempebyks fra Flekkefjord	37
5.6	Rogaland	38
5.6.1	Rogaland: Har falt det siste året	39
5.7	Vestland	40
5.7.1	Vestland: Bergen fortsetter å klatre	41
5.8	Møre og Romsdal	42
5.8.1	Møre og Romsdal: Den reelle vinneren	43
5.9	Trøndelag	44
5.9.1	Trøndelag: Vinner for andre gang på rad	45
5.10	Nordland	46

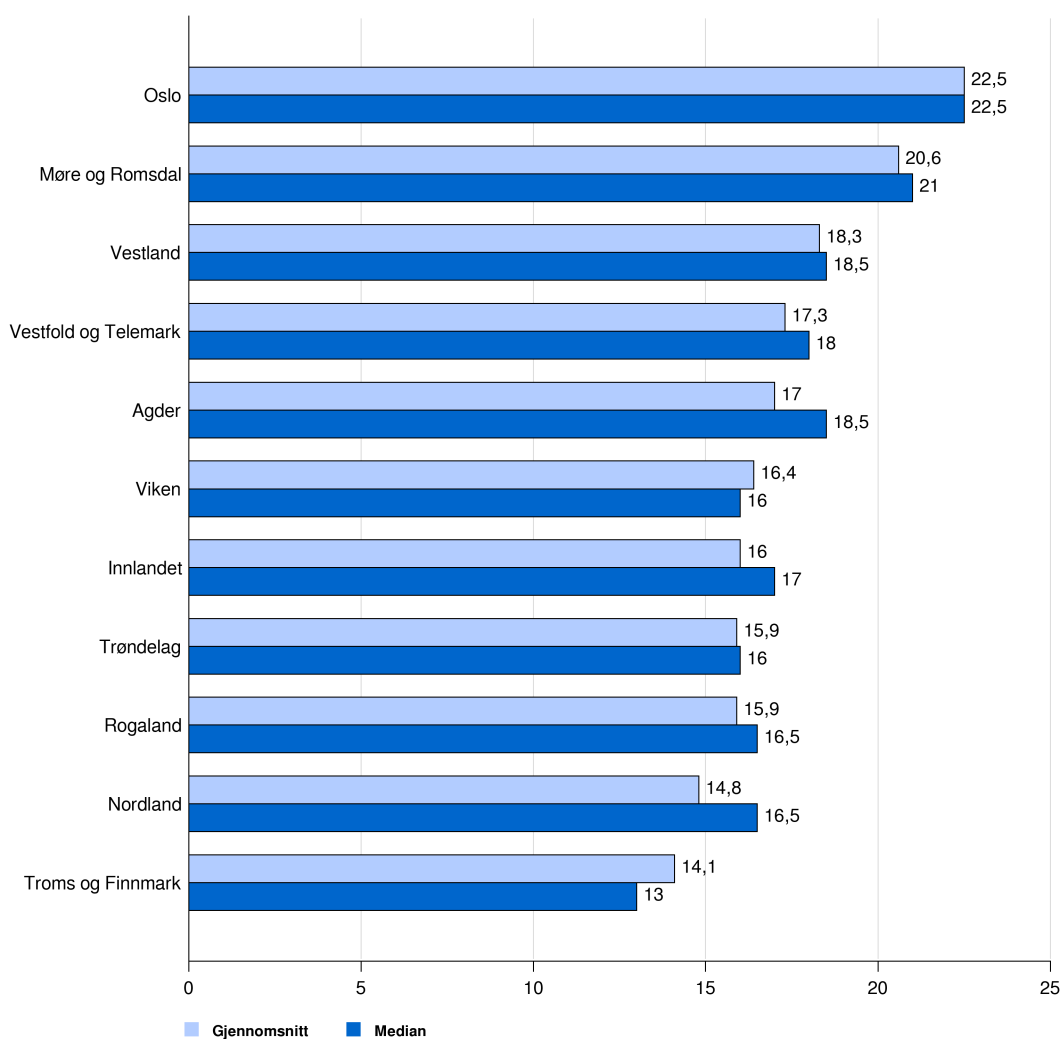
5.10.1 Nordland: Voldsom forbedring fra vinnerkommunen	47
5.11 Troms og Finnmark	48
5.11.1 Troms og Finnmark: Tana har klatret fra bunnen til toppen	49
6 Feilkilder og kvalitetssikring	50
6.1 «Revisjon»	50
6.2 Utvidet kontroll	50
6.3 Mulighet til kontradiksjon	50
6.4 Tilbakemeldinger fra kommunene	51
6.5 Innsynssvar som havner i Altinn	51
6.6 Egenrapportering	51
6.7 Manglende svar	52
Appendiks	53
A Tabeller og figurer	53
A.1 Svarfordeling	53
A.2 Hvor mange <i>virkedager</i> brukte kommunen på å innvilge innsynskravet?	53
A.3 Har kommunen postliste på nett?	53
A.4 Hva slags søkefunksjon har postlisten på kommunens nettside?	54
A.5 Har kommunens postliste fulltekstdokumenter på nett?	54
A.6 Har kommunens nettsider kontaktinformasjon til kommunens politikere?	55
A.7 Er byggesaker direkte søkbare i detalj, enten ved egen løsning, eller gjennom den ordinære postlisten?	55
A.8 Gir kommunens nettsider informasjon om innsynsretten etter offentleglova?	56
A.9 Har kommunen en forhåndsbestemt, maksimal levetid for postliste på nett?	56
A.10 Hvor langt tilbake i tid går kommunens nåværende, publiserte postliste?	57
A.11 Publiseres organinterne dokumenter i kommunens offentlige postliste?	57
A.12 Legges politiske saksdokumenter ut på nett?	58
A.13 Når legges politiske saksdokumenter ut på nett?	58
A.14 Legges kontrollutvalgets møteplan og/eller sakslister ut på nett?	58
A.15 Strømmes kommunestyremøtene live?	59
A.16 Bortsett fra kommunestyremøtene, strømmes et eller flere øvrige politiske møter live?	59
A.17 Blir opptak fra strømmede møter gjort tilgjengelig på nett i ettertid?	59
A.18 Hvor fort legges protokollen fra politiske møter ut på nett?	60
A.19 Legges ettersendte politiske saksdokumenter ut på nett samtidig med at de tilgjengeliggjøres for politikerne, eller senest innen 2 døgn etter?	60
A.20 Journalføres tekstmeldinger?	60
A.21 Er postlister for kommunale foretak (KF) publisert på nett?	61
A.22 Svar på innsynskrav	62
A.23 Alfabetisk resultatliste	65

1 Sammendrag

Ørland er landets mest åpne kommuner, etter de kriteriene vi har i denne undersøkelsen, med 25,0 av 26,0 mulige poeng. Som i fjor er de den kommunen som, etter våre kriterier, i størst grad legger forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale, slik Grunnlovens § 100 krever. De har gjennomgående gode systemer og løsninger for å sikre åpenhet og innsyn, og gir allmennheten god tilgang til politiske dokumenter.

Verst ut kommer Sør-Odal og Iveland, med 0,0. Minimum poengsum i undersøkelsen er -15,0, siden enkelte kategorier kan gi minuspoeng.

Landsgjennomsnittet ligger på 16,5 poeng og median for hele landet er 17 poeng. Det er betydelig variasjon mellom kommunene og fylkene. Standardavviket er på 5 poeng.

Figur 1: Poengsum for hvert fylke, gjennomsnitt og median.

Oslo og Møre og Romsdal er, som de foregående årene, våre mest åpne fylker.

Våre to nordligste fylker gjør det dårligst, også det i tråd med resultatene fra de foregående årene.

Andre sentrale funn fra årets undersøkelse:

- Alle landets kommuner har nå postlister på nett, og bare fem kommuner har “dårlige” postlister. Forbedringen fra 2018 er kraftig.

- Det er fortsatt under halvparten av kommunene som publiserer de fleste av dokumentene som klikkbare fulltekstdokumenter på sin postliste.
- 39 kommuner avslo innsyn i deres overordnede beredskapsplan. Kun en av disse vurderte om de skulle gi merinnsyn.
- Alle klagesakene på avslag som til nå har blitt avgjort har endt med at det er blitt gitt innsyn.
- De aller fleste kommunene strømmer kommunestyremøtene live.
- Et av våre hovedfunn i 2021 var at mange kommuner avpubliserte eldre postlisteoppføringer ganske raskt. Dette snudde i 2022, og den positive utviklingen har fortsatt i år. Fra 36 kommuner i 2021 er det i år 108 kommuner som oppgir at de ikke avpubliserer postjournalen.
- Et stort flertall av kommunene publiserer både protokoller og møteplan fra kontrollutvalget på nett.

Hovedfunnene presenteres fra side 15 og utover. Tall for enkeltfylker og kommuner begynner på side 28. En alfabetisk sortert liste over resultatene for alle kommunene starter på side 65. En masterfil med alle tallene for hver enkelt kommune kan for øvrig lastes ned på presse.no.

2 Formål

Hvilken kommune er Norges mest åpne?

Dette spørsmålet har vi stilt i 2011, 2018, 2021, 2022, og nå sist i 2023. De tre siste årene i et samarbeid mellom Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport under navnet Åpenhetsbarometeret.

Det er både positive og negative tendenser i undersøkelsen. Men et hovedpoeng er tydelig, også i år: Flere aspekter er faktisk bedre enn da vi startet disse undersøkelsene for 12 år siden. I 2011 var det et betydelig antall kommuner som mislyktes i å levere på forventningen om en “åpen og opplyst offentlig samtale”, slik kravet er i Grunnlovens § 100. I flere kategorier har vi sett en gradvis positiv forskyvning.

Betydningen av åpenhet i kommunene kan etter vår syn ikke undervurderes. Gode postlister, åpne politiske møter, og raske svar på innsynskrav gir landets innbyggere innsikt i beslutningsprosessene som kan påvirke livene deres. Dette kan gi et gjensidig tillitsforhold mellom kommunen og dens innbyggere. Åpenhet legger også grunnlaget for en forsterket ansvarlighet. Når offentlige beslutningstakere er klar over at handlingene kan være åpne for innsyn, bidrar det etter vårt syn til bedre beslutningsprosesser.

Vi undersøker det en kan kalle den grunnleggende infrastrukturen som må være på plass for å sikre muligheter for åpenhet. Vi sender ut et innsynskrav og måler svartiden, samt at vi sjekker om kommunene har postlister med gode søkemuligheter og om de har dokumenter i fulltekst. I tillegg besvarer hver kommune selv flere spørsmål, blant annet om tilgangen til politiske dokumenter og postlistenes levetid. Dette er forhold som er viktig for at pressen skal kunne utføre sin viktige rolle i å informere og utfordre, samtidig som det også gjør at både politikere og borgere kan holde seg oppdatert.

Vi mener det er avgjørende for demokratiet at åpenhetsprinsippene etterleves i praksis. Gjennom Åpenhetsbarometeret søker vi å anerkjenne de kommunene som har gode systemer og som jobber systematisk med dette, samtidig som vi ønsker å inspirere de som fortsatt kan forbedre seg.

Som vi også poengterte i fjor: Vi skjønner at det kan være kjedelig å havne nederst. Heldigvis er det enkelt å klatre: Det er bare å se på hva sammenliknbare kommunene som har havnet høyere opp på lista har gjort. Og det er mulig å klatre raskt, som Tana. Kommunen fikk i 2021 0 poeng og lå helt i bunn. Nå er de oppe på en andreplass nasjonalt.

3 Metode

Åpenhetsbarometeret 2023 er, som forrige gang, basert på en vurdering med tre ulike innfallsvinkler:

- Spørsmål, internt skjema. Postlistesjekk foretatt av Kommunal Rapport og Pressens offentlighetsutvalg
- Spørsmål, eksternt skjema. Besvart av kommunene selv
- Innsynskrav. Vi ba om innsyn i kommunenes overordnede beredskapsplan.

Undersøkelsen er gjennomført våren og høsten 2023. Et egenutviklet databaseverktøy er tatt i bruk for å administrere, samle inn og analysere data om 356 kommuner til denne undersøkelsen.

3.1 Spørreskjemaet

Vi opprettet et todelt spørreskjema, med en *intern* og en *ekstern* del.

3.1.1 Spørsmålsoversikt, internt skjema

Det *interne* skjemaet besto av til sammen fem punkter/spørsmål, som Kommunal Rapport og medlemmer av offentlighetsutvalget fylte ut etter å ha gjort sine undersøkelser mot hver kommune:

- Innsynskontroll (revisjonsrapport)
 - Hvor mange *virkedager* brukte kommunen på å innvilge innsynskravet?
 - * 1 virkedag: **3,0 poeng**
 - * 2-3 virkedager: **2,0 poeng**
 - * 4-5 virkedager: **0,0 poeng**
 - * 6-7 virkedager: **-1,0 poeng**
 - * Delvis innsyn: **-2,0 poeng**
 - * 8 virkedager eller mer: **-2,0 poeng**
 - * Ikke besvart: **-3,0 poeng**
 - * Avslag på innsyn: **-3,0 poeng**
- Hjemmesidesjekk
 - Har kommunen postliste på nett?
 - * Ja, vanlig / mulig å bla kronologisk: **1,0 poeng**
 - * PDF eller annet format som hindrer kronologisk søk: **-1,0 poeng**
 - * Nei: **-3,0 poeng**
 - Hva slags søkefunksjon har postlisten på kommunens nettside?
 - * Avansert søk (tidsrom, avsender/mottaker, fritekst m.m.): **2,0 poeng**
 - * Enkelt søk (kun fritekst eller manglende søk på tidsrom): **1,0 poeng**
 - * Ingen / har ikke journal på nett: **0,0 poeng**
 - Har kommunens postliste fulltekstdokumenter på nett?
 - * De fleste dokumenter, både inn- og utgående: **2,0 poeng**
 - * Delvis: **1,0 poeng**
 - * Nei / har ikke postliste på nett: **0,0 poeng**

3.1.2 Spørsmålsoversikt, eksternt skjema

Det *eksterne* skjemaet ble distribuert til respondentene via e-post:

- Hjemmesidesjekk
 - Har kommunens nettsider kontaktinformasjon til kommunens politikere?
 - * Både e-postadresse og telefonnummer: **2,0 poeng**
 - * Bare e-postadresse: **1,0 poeng**
 - * Bare telefonnummer: **1,0 poeng**
 - * Nei: **0,0 poeng**
 - Er byggesaker direkte søkbare i detalj, enten ved egen løsning, eller gjennom den ordinære postlisten?
 - * Ja: **2,0 poeng**

- * Nei: **0,0 poeng**
- Gir kommunens nettsider informasjon om innsynsretten etter offentleglova?
 - * Loven er omtalt sammen med lenke til rettleiar til offentleglova: **1,5 poeng**
 - * Loven er omtalt og kommunen forklarer på sine nettsider hvordan innsynsretten fungerer: **1,5 poeng**
 - * Loven er omtalt og lenket til: **1,0 poeng**
 - * Loven er omtalt: **0,5 poeng**
 - * Nei: **0,0 poeng**
- Forhåndsbestemt levetid for postliste på nett
 - Har kommunen en forhåndsbestemt, maksimal levetid for postliste på nett?
 - * Nei: **0,5 poeng**
 - * Ja, 2 år eller mer: **0,0 poeng**
 - * Ja, 12-23 måneder: **-0,5 poeng**
 - * Ja, 6-11 måneder: **-1,0 poeng**
 - * Ja, 4-5 måneder: **-1,5 poeng**
 - * Ja, 0-3 måneder: **-2,0 poeng**
- Tidsspenn for postliste på nett i øyeblikket
 - Hvor langt tilbake i tid går kommunens nåværende, publiserte postliste?
 - * 2 år eller mer: **0,0 poeng**
 - * 12-23 måneder: **-0,5 poeng**
 - * 6-11 måneder: **-1,0 poeng**
 - * 4-5 måneder: **-1,5 poeng**
 - * 0-3 måneder: **-2,0 poeng**
- Interne dokumenter
 - Publiseres organinterne dokumenter i kommunens offentlige postliste?
 - * De fleste: **2,0 poeng**
 - * Noen: **1,0 poeng**
 - * Ingen: **0,0 poeng**
- Politisk virksomhet
 - Legges politiske saksdokumenter ut på nett?
 - * Legges ut: **1,0 poeng**
 - * Legges ut bare av og til: **-1,0 poeng**
 - * Legges ikke ut: **-2,0 poeng**
 - Når legges politiske saksdokumenter ut på nett?
 - * Samtidig med utsendelse til politikernes, senest innen 2 døgn: **1,0 poeng**
 - * Senere enn to døgn: **0,0 poeng**
 - * Legges ikke ut: **-1,0 poeng**
 - Legges kontrollutvalgets møteplan og/eller sakslister ut på nett?
 - * Ja, begge deler: **1,0 poeng**
 - * Ja, en av delene: **0,5 poeng**
 - * Legges ikke ut: **0,0 poeng**

- Strømmes kommunestyremøtene live?
 - * Ja: **2,0 poeng**
 - * Nei (sjeldent eller aldri): **0,0 poeng**
- Bortsett fra kommunestyremøtene, strømmes et eller flere øvrige politiske møter live?
 - * Ja: **1,0 poeng**
 - * Nei: **0,0 poeng**
- Blir opptak fra strømmede møter gjort tilgjengelig på nett i ettertid?
 - * Ja: **1,0 poeng**
 - * Nei: **0,0 poeng**
- Hvor fort legges protokollen fra politiske møter ut på nett?
 - * 1-2 dager etter møtet: **1,0 poeng**
 - * Mer enn 2 dager etter møtet: **0,0 poeng**
 - * Legges ikke ut: **0,0 poeng**
- Legges ettersendte politiske saksdokumenter ut på nett samtidig med at de tilgjengeliggjøres for politikerne, eller senest innen 2 døgn etter?
 - * Ja: **1,0 poeng**
 - * Legges ikke ut: **0,0 poeng**
 - * Nei: **0,0 poeng**
- Journalføring av tekstmeldinger
 - Journalføres tekstmeldinger?
 - * Ja: **1,0 poeng**
 - * Ja, noen: **0,5 poeng**
 - * Nei: **0,0 poeng**
- Journalføringspraksis, kommunale selskaper
 - Er postlister for kommunale foretak (KF) publisert på nett?
 - * Ja, alle: **0,0 poeng**
 - * Har ikke kommunale foretak: **0,0 poeng**
 - * Ja, noen: **-1,0 poeng**
 - * Nei, ingen: **-2,0 poeng**

Da denne rapporten ble skrevet, hadde 335 kommuner svart på spørreskjemaet, mens 21 ikke hadde svart, etter gjentatte purringer.

3.2 Innsynskrav

Vi ønsket å måle hvor lang tid kommunene brukte på å besvare et innsynskrav. For å gjøre dette sendte vi en e-post til samtlige kommuner ca. kl. 14.00 24. april. 2023, der vi ba om innsyn i kommunenes overordnede beredskapsplan.

Det er viktig for pressen og andre innsynssøkere å kunne sende konkrete innsynskrav i dokumenter som ikke fremgår av kommunenes postliste, og det er viktig at kommunene har systemer og rutiner for å besvare slike innsynskrav. Se ellers pkt. 4.11.

3.3 Postlistesjekk

Postlistesjekken ble gjennomført av Kommunal Rapport og Pressens offentlighetsutvalg gjennom en manuell gjennomgang av kommunens postlister. For å få full score må det være mulig å både gjøre fritekst-søk og søk bakover i tid, og man må ha mulighet til å laste fulltekstdokumenter rett ned fra postlisten.

I spørsmålet om søkefunksjon på postlista må det være mulig å søke på avgrenset tidsrom for å oppnå «avansert søk». Postlister som har flere søkealternativer, men som mangler muligheten til å søke på dokumenter over en definert tidsperiode, har blitt registrert som «enkelt søk».

For å kunne orientere seg effektivt i dokumentmengden på kommunens postliste mener vi søk på avgrenset tidsperiode er et viktig bidrag for åpenheten.

For publisering av fulltekstdokumenter skilles det på følgende kategorier: ”Ingen”, ”delvis” og ”de fleste eller alle”. Dette er målt manuelt ved gjennomsyn av en periode i postjournalen. Basert på denne kontrollen har vi sett på hvor mange prosent av offentlige dokumenter som er publisert i fulltekst. Kommuner som har publisert mer enn 80 prosent er registrert som ”de fleste”, mens de resterende kommuner som publiserer fulltekstdokumenter, har fått resultatet ”delvis”. Dette gjør at kommuner som har publisert et fåtall dokumenter har fått samme score som kommuner som har publisert en vesentlig høyere prosentandel.

3.4 Svarprosent

Av 356 kommuner var det 21 som ikke hadde besvart undersøkelsen innen publiseringstidspunktet. Det gir en høy svarprosent på 94,1.

Fylke	Antall kommuner	Antall svar	Svarprosent
Møre og Romsdal	26	26	100,0 %
Oslo	1	1	100,0 %
Vestland	43	42	97,7 %
Vestfold og Telemark	23	22	95,7 %
Trøndelag	38	36	94,7 %
Viken	51	48	94,1 %
Troms og Finnmark	39	36	92,3 %
Agder	25	23	92,0 %
Innlandet	46	42	91,3 %
Rogaland	23	21	91,3 %
Nordland	41	36	87,8 %

Tabell 1: Selv om relativt få kommuner har unnlatt å svare på undersøkelsen, skiller Troms og Finnmark seg ut med vesentlig lavere svarprosent enn de andre fylkene.

Kommune	Fylke
Bø (Nordl.)	Nordland
Gjerdrum	Viken
Hattfjelldal	Nordland
Hyllestad	Vestland
Ibestad	Troms og Finnmark
Iveland	Agder
Klepp	Rogaland
Kviteseid	Vestfold og Telemark
Kvæangen	Troms og Finnmark
Levanger	Trøndelag
Lom	Innlandet
Nord-Fron	Innlandet
Osen	Trøndelag
Sauda	Rogaland
Sirdal	Agder
Sortland	Nordland
Sør-Odal	Innlandet
Tromsø	Troms og Finnmark
Vestvågøy	Nordland
Våler	Viken
Ål	Viken

Tabell 2: Disse kommunene har helt unnlatt å svare på våre henvendelser i forbindelse med undersøkelsen. De har fått flere purringer over en periode på mer enn tre måneder. Den første henvendelsen ble sendt ut 11. juni.

3.5 Kontradiksjon

Før publisering av rapporten, fikk alle kommunene mulighet til å komme med innspill til opplysningene Kommunal Rapport og offentlighetsutvalget har samlet inn om dem. Se for øvrig eget kapittel om feilkilder.

3.6 Noen endringer fra i fjor

Det er noen justeringer i undersøkelsen og spørreskjemaet fra i fjor til i år.

I år har vi lagt til to spørsmål som handler om det samme temaet: Strømming av politiske møter. De to spørsmålene lyder: 7-3: Strømmes kommunestyremøtene live? 7-4: Bortsett fra kommunestyremøtene, strømmes et eller flere øvrige politiske møter live?

Vi har også lagt til dette spørsmålet: 7-2: Legges kontrollutvalgets møteplan og/eller sakslister ut på nett?

I tillegg har vi lagt inn svarmuligheten «ja, noen» på spørsmålet om journalføring av tekstmeldinger.

3.7 Åpen, men på hvilken måte?

Hvert år vi har gjennomført denne undersøkelsen har vi måttet spørre oss: I hvor stor grad reflekterer det vi undersøker den reelle åpenheten i kommunene?

Det er for eksempel mulig å få full pott for å ha fulltekstpublisering av dokumenter i postlista, men det er lite verdt hvis det er mange dokumenter som aldri finner veien til den offentlige postlista.

I år som i fjor er det også kommuner som har respondert med at de vanligvis besvarer innsynskrav raskt, og at det var tilfeldigheter som gjorde at de besvarte vårt innsynskrav noe tregt denne gangen. En vanlig tilbakemelding er også at de er kjappe til å svare på

”vanlige” innsynskrav i dokumenter fra postlista, men at vår forespørsler, som ble sendt på epost til postmottaket, ikke nødvendigvis fanges opp like raskt.

Det er også verdt å nevne, slik Pressens offentlighetsutvalg ofte har gjort, at den sanne testen av åpenhet ofte kommer frem i kontroversielle saker. Historisk sett, både i kommuner og på statlig nivå, har vi observert at utfordringene rundt åpenhet oftest oppstår når det er potensial for offentlig kritikk av forvaltningens saksbehandling.

Disse innvendingene er høyst relevante. Men skal vi gjennomføre en undersøkelse, må vi forholde oss til objektive og målbare kriterier på tvers av kommunene. Det vi måler er løsningsene, systemene og rutinene som må være på plass for å fremme optimal informasjonsdeling for journalister og allmennheten.

Vi prøver derfor å holde spørsmålene oppdaterte og relevante, og har i år for eksempel utvidet med spørsmål om strømming av de politiske møtene. Denne teknologien ble for alvor tatt i bruk under koronapandemien, og det gir lokalbefolkningen en helt annen mulighet til å følge med på sakene som måtte angå dem enn tidligere.

Undersøkelsen kan ikke avdekke hele bildet av en kommunes åpenhet, men vi håper den kan gi verdifull innsikt og en oppdatert oversikt over det som må være til stede for at en kommune kan betraktes som ”åpen”. Så vil alltid det neste, og kanskje viktigste, testen være når journalister og interesserte samfunnsborgere benytter seg av systemene.

Vi håper og tror også at undersøkelsen i seg selv kan ha positiv effekt. I etterkant av publiseringen får vi hvert år henvendelser fra kommuner som ønsker utdypende informasjon for å se hva de kan gjøre for å forbedre seg. Vi ser også at det er stadige forbedringer knyttet til flere av tingene vi måler, og at undersøkelsen kanskje inspirerer til forandring. For eksempel var det tidligere mange kommuner som ikke hadde informasjon om innsynsretten på sine nettsider. Nå har de fleste kommuner det. Slike enkle grep kan være viktige for å senke terskelen for at folk benytter seg av de mulighetene som faktisk finnes.

4 Funnene

- **Best i landet:** Ørland (25,0 poeng)
- **Dårligst i landet:** Sør-Odal og Iveland (0,0 poeng)
- **Beste fylke:** Oslo (22,5 poeng)
- **Dårligste fylke:** Troms og Finnmark (14,1 poeng)

Landsgjennomsnittet er på 16,5 poeng, median er 17.

Førsteplassen deles altså mellom Ørland. Nærmere omtale av vinnerkommunene finnes i kapitlene om de enkelte fylkene.

4.1 Postlistene

- Alle landets kommuner har nå postlister på nett.
- 4 kommuner har postlister i et format som ikke gjør det enkelt å bla kronologisk gjennom postene. Forbedringen fra 2018 (den gang var det hele 54 kommuner) er kraftig. I fjor var det seks kommuner som hang igjen med en gammeldags løsning, så etter kvantespranget fra 2018 til 2021 har det gått sakte, men sikkert framover.
- 5 kommuner har ikke søkefunksjon i postlista på nett. Blant disse er de fire kommunene nevnt ovenfor. Også dette tallet er langt lavere enn i 2018 (da var det 96 kommuner (23 prosent)), og det har siden fortsatt sakte, men sikkert framover.

4.2 Fulltekstdokumenter i postliste

- 156 kommuner (43,8 prosent) har lagt ut de fleste fulltekstdokumenter direkte klikkbare fra postjournalen på nett. Dette er sju flere enn i fjor. I 2018 var det nede i 33 prosent.
- 65 kommuner legger delvis ut fulltekstdokumenter, åtte flere enn i fjor. Tar vi med disse kommunene, publiserer 62,1 prosent av kommunene helt eller delvis fulltekstdokumenter på sine nettsider. I 2021 var det 30 kommuner i delvis-kategorien, og summen av de to kategoriene var 49,9 prosent. Det er altså en ganske fin økning i fulltekstpubliseringen totalt.

4.3 Avpublisering av postlister

Et av våre hovedfunn i 2021 var at mange kommuner avpublisere eldre postliste-oppføringer ganske raskt. Vi avdekket en vesentlig økning i antall kommuner som valgte å avpublisere postjournalen sammenliknet med 2018. Dette snudde i 2022. Fra 36 kommuner i 2021 er det i år 108 kommuner som oppgir at de ikke avpubliserer postjournalen. I fjor var det 99. Det er altså også her en positiv utvikling.

Vi er mot (tidlig) avpublisering av journaloppføringer. Dette er først og fremst fordi det er vanskelig å følge saker når postjournalen forsvinner etter for eksempel tre måneder, og det blir vanskelig for journalister og publikum å følge saker over tid.

Det kan være hensyn som taler mot «evig liv» for postlistene - i hvert fall for personopplysninger. I einnsyn er for eksempel ikke personnavn søkbare etter 12 måneder (noe som følger av den stadig vekke ikke ikraftsatte § 6 i offentlegforskrifta). Det er ingen tilsvarende regel for kommunale postlister. Dette skyldes blant annet at postlistene ikke samles i én base, som einnsyn, men kun er tilgjengelig hver for seg for allmennheten. Men en løsning som dette - hvor navn avpubliseres etter 12 måneder - er bedre enn at journaloppføringene i seg selv fjernes.

Til journalister som er ute etter fullstendige postlister tilbake i tid har vi for øvrig to tips:

- Mange av dem vil være tilgjengelig via innsyn.no, innsynsportalen som driftes av faktisk.no.
- Det er mulig å be om innsyn i postlister tilbake i tid fra kommunen (eller organet) selv. Se pkt 4.5.1 i Justisdepartementets rettleiar til offentleglova.

4.4 Kontaktinformasjon

- 242 kommuner (68 prosent) har *både* telefonnummer og e-postadresser til flesteparten av politikerne på sine hjemmesider. Her er det noe nedgang fra i fjor - den gang oppga 71,6 prosent av kommunene at de hadde dette. Andelen ligger samtidig høyere enn i 2021 (64,1 prosent) og 2018 (58 prosent).
- 18 kommuner (5,1 prosent) har ingen av delene på sine hjemmesider - samme antall som i fjor. I disse kommunene er det med andre ord vanskeligere å komme i kontakt med de folkevalgte enn i landet for øvrig.

4.5 Journalføring av tekstmeldinger

68,5 prosent av kommunene opplyser at de journalfører tekstmeldinger. Dette er på et høyere nivå enn i 2021, men økningen her kan skyldes at vi har endret på svarkategoriene og inkludert mellomkategorien «ja, noen». Når saksbehandling foregår på tekstmeldinger, slik det for eksempel kan gjøres mellom kommunale ledere utenom arbeidstid, er det viktig at disse omfattes av de vanlige rutinene og reglene for journalføring av saksdokumenter. Arkivsystemene er dessverre i liten grad tilpasset journalføring og arkivering av tekstmeldinger. Derfor er det viktig at kommunene er klar over dette, og har rutiner på plass.

4.6 Byggesaker

- 74,2 prosent av kommunene har en eller annen form for byggesakssystem på nett. I fjor var det 50 prosent, mens det i år var hele 74,2 prosent. Noe av økningen kan antakelig tilskrives en presisering i spørsmålsstillingen.

4.7 Innsynsretten

- 33 kommuner (9,3 prosent) har ingen informasjon om innsynsretten på sine hjemmesider. Dette er en framgang fra i fjor, hvor tallet var 45.
- Antall kommuner som har omtale av innsynsrett, med lenke til lov og veileder har økt kraftig de siste årene. Dette er veldig positivt først og fremst fordi det er viktig for samfunnet at disse grunnleggende rettighetene spres og opplyses om fra kommunenes side.
- Kanskje har det hjulpet at vi har kartlagt og påpekt dette helt tilbake til 2011. Å ha denne informasjonen lett tilgjengelig for folk gjør at flere kanskje benytter seg av den lovfestede innsynsretten, noe som også er et uttalt mål med loven.
- Å legge ut slik informasjon er den raskeste veien til økt poengsum ved eventuelle senere undersøkelser.

4.8 Når publiseres politiske dokumenter?

- Alle kommuner oppgir at de publiserer politiske dokumenter, og samtlige oppgir at disse blir publisert senest innen to døgn etter at de ble sendt ut til politikerne.

4.9 Når publiseres møteprotokoller?

- Alle kommuner oppgir at de publiserer møteprotokoller. 280 kommuner (78,7 prosent) publiserer disse raskt, det vil si én til to dager etter møtet.
- 51 kommuner (14,3 prosent) venter mer enn to dager før de publiserer protokollene. Dette er en forebedring fra i fjor (den gang var det 51).

4.10 Strømming av møter

I år spurte vi for første gang om kommunen strømmer politiske møter på nettet. For kommunestyremøter er andelen som gjør dette svært høy.

Hele 85,7prosent (305 kommuner) svarer at de strømmer kommunestyremøtene sine live på nettet.

38,8prosent svarer at de strømmer et eller flere øvrige politiske møter.

4.11 Kommunale selskaper/foretak i kommunens postliste

- Av de 330 kommunene som svarte på spørsmålet, oppga 59 kommuner at de ikke tok med foretak og selskaper i sine postlister.
- Bare 56 kommuner (15,7 prosent) opplyser at alle foretakene deres er med i den publiserte postlisten. Tar vi med de kommunene som har svart at “noen” av foretakene er med, er det totalt 92 kommuner som har med alle eller noen foretak og selskaper i sine postlister (25,8 prosent).
- En del kommuner har ikke kommunale foretak, og gikk i tidligere undersøkelser glipp av muligheten til poeng i denne kategorien. Dette ble i fjor justert, slik at de ikke «straffes» for dette poengmessig.

4.12 Innsyn

- 99 kommuner (27,8 prosent) gikk ut over lovens krav på tre virkedager, før de innvilget innsynsbejæringen.
 - 61 kommuner (17,1 prosent) brukte mer enn fem dager.
 - 46 kommuner (12,9 prosent) brukte 8 dager eller mer.
- Hele 49,4 prosent av kommunene besvarte innenfor 1 virkedag. Dette er god forbedring fra 2021 (den gang var det 24,6 prosent).
- 31 kommuner besvarte ikke innsynskravet. Dette utgjør 9 prosent av kommunene. Antallet kommuner som besvarte vårt innsynskrav er med det høyere enn i 2022. Den gang var det hele 63 kommuner som ikke besvarte innsynskravet. Dette er derfor en positiv utvikling. Men det er samtidig alvorlig at 31 kommuner ikke besvarte. Det er ikke valgfritt å besvare innsynskrav.
- Selv om svarprosenten var bedre i årets undersøkelse, er antallet som brukte lenger tid enn tre dager høyere i år enn i 2022. Det kan skyldes at noen kommuner har brukt lenger tid på å vurdere innholdet i dokumentet sammenliknet med tidligere år. Se punktet nedenfor.

4.13 39 kommuner avslo innsynskravet - bare 1 vurderte merinnsyn

I år ba vi om innsyn i kommunens overordnede beredskapsplan. Vi har tidligere bedt om innsyn i kommunedirektørens arbeidsavtale og kommunenes revisjonsrapport - dokumenter som det er ubetinget innsynsrett i. Når vi i år ba om innsyn i den overordnede beredskapsplanen åpnet det opp for en noe mer kvalitativ vurdering av behandlingen av innsynskravene fordi beredskapsplanene kan inneholde opplysninger som kan unntas fra offentlighet. Kommunene måtte vurdere om det skulle gis innsyn i hele planen, om deler av den burde unntas – og hvis så om det kan gis innsyn i resten. Og de måtte vurdere å gi merinnsyn. Hvis de fulgte offentlighetslovens krav.

Undersøkelsen viser at det er til dels store forskjeller i vurderingene og saksbehandlingen i de ulike kommunene:

- 39 kommuner avslo først innsynskravet. Kun en av dem vurderte om de skulle gi merinnsyn. Vi klaget på avslagene.
- 17 av disse kommunene ga innsyn, helt eller delvis, etter at vi klaget.
- Landets statsforvaltere, som er klageinstansen i tilfeller som dette, har i skrivende stund opphevet åtte vedtak og bedt kommunene vurdere innsyn på nytt. Samtlige klager som er ferdigbehandlet har vunnet fram helt eller delvis.
- De øvrige sakene er fortsatt uavklart, et halvt år etter at innsynskravet ble sendt.

4.13.1 Nærmere om kommunenes vurderinger

De som ga innsyn:

287 av landets 356 kommuner besvarte vårt innsynskrav ved å gi innsyn helt eller delvis. Mange kommuner viste helt enkelt til at beredskapsplanen var publisert på nett, og sendte oss lenke. Enkelte sladdet detaljer, som kontaktinformasjon i varslingslister.

Vi kjenner naturlig nok ikke innholdet i det som er sladdet, men utfra det vi har fått – og de redegjørelsene enkelte kommuner har levert – fremstår det som om det er gjort på en måte som er i tråd med offentleglova. Et godt eksempel er svaret vi fikk fra Drammen kommune:

Det gis delvis innsyn i ovennevnte overordnede strategiske plan for beredskap og kriseledelse. De strategiske hovedområdene for kommunens beredskapsarbeid er forebyggende tiltak, sårbarhetsreducerende tiltak og konsekvensreducerende tiltak, og beredskapsplanen inneholder opplysninger som kan lette gjennomføring av straffbare handlinger eller utsette enkeltpersoner for fare. Opplysningene kan unntas med hjemmel i offentleglova § 24, tredje ledd første og andre setning. Detaljerte opplysninger om hvilke personer som utgjør kriseledelse, beredskapsstab, samt detaljerte opplysninger om lokalitet for beredskapsrom /situasjonscenter som kan lette gjennomføring av straffbare handlinger eller utsette enkeltpersoner for skade, er derfor sladdet. Merinnsyn etter offentleglova § 11 er vurdert. Kommunen ser det som viktig å bidra til åpenhet og gjennomsiktighet i forvaltningen og er innforstått med at offentlighetsloven har en kontrollerende funksjon jf. formålet i offentleglova § 1. Kommunen har således gitt delvis innsyn i beredskapsplanen.

Vi fikk altså innsyn i planen, med enkelte sladdinger. Når planen deres var utformet slik at det ikke kunne gis innsyn i den i sin helhet, er svaret deres et eksempel på det vi ønsker oss: Selvstendig og konkret vurdering av innsynskravet, med forståelse for verdien av (mer)offentlighet.

Vi brukte svaret fra Drammen i mange av klagen på avslagene vi fikk fra andre kommuner.

Enkelte kommuner har delt sine planer i en administrativ og operativ del, og gitt innsyn i førstnevnte og holdt sistnevnte tilbake. Vi har ikke utfordret disse avslagene, men konsentrert oss om å skrive klager til kommunene som har avslått innsyn i planen i helhet.

Det er i all hovedsak positivt at såpass mange kommuner ga innsyn, helt eller delvis, og at saksbehandlingstiden stort sett er relativt kort. Det kan selvsagt skyldes at kommunene vet at vi gjennomfører denne undersøkelsene, og de som har erfaringer med dette vil antakelig prioritere et innsynskrav fra oss ganske høyt.

De som avsto:

39 kommuner avsto først innsynskravet.

Vi ba om utvidede begrunnelser fra samtlige, med hjemmel i offentlighetsloven § 31 annet ledd. Å be om slike begrunnelser er ofte det første rådet vi i Presseforbundet gir til journalister som har fått avslag. En utvidet begrunnelse gir et mye bedre grunnlag for å kunne skrive en god, begrunnet klage. Noen ganger snur organet også når de ser på saken på nytt. I denne sammenhengen gjorde for eksempel Hole kommune nettopp det, og ga innsyn da de vurderte saken på nytt.

Det var noe variasjon i hvordan avslagene var formulert, og om de var i tråd med reglene i offentlighetsloven. Etter lovens § 31 skal avslaget alltid vise til hvilken lovhjemmel som ligger til grunn for avslaget.

Dette var de vanligste bestemmelsene i offentleglova det ble vist til:

- 15 kommuner viste til § 21 («det kan gjerast unntak frå innsyn for opplysningar når det er påkravd av nasjonale tryggingssyn eller forsvaret av landet»)
- 20 kommuner viste til § 24 tredje ledd («det kan gjerast unntak frå innsyn for opplysningar når unntak er påkravd fordi innsyn ville lette gjennomføringa av straffbare handlingar.»).
- Tre kommuner viste til 14 (interne dokumenter).
- Tre kommuner viste til § 13 (taushetsplikt).
- Tre kommuner oppga ingen hjemmel.

Når et dokument avslås med bestemmelser som §§ 21 og 24 plikter organet å vurdere om det kan gis merinnsyn etter § 11. Kun en av de 39 kommunene (Lyngdal) opplyste i sitt opprinnelige avslag at de hadde gjort det.

§§ 21 og 24 er også bestemmelser som bare åpner for å unnta opplysninger fra innsyn. Hvis et helt dokument skal unntas, må et av vilkårene i § 12 være oppfylt (det resterende “vil gi eit klart misvisande inntrykk av innhaldet”, “det vil vere urimeleg arbeidskrevjande for organet å skilje dei ut” eller “dei unnatekne opplysningane utgjer den vesentlegaste delen av dokumentet”). Bare en av de 39 kommunene (Bygland) opplyste at de hadde vurdert § 12.

§§ 11 og 12 er bestemmelser som skal sikre at offentlighetsprinsippet ikke undergraves. De skal sørge for at offentlige organer ikke holder tilbake opplysninger fra innsyn som det ikke er grunnlag for å hemmeligholde. At kommunene enten ikke er klar over at dette må vurderes eller velger å ikke gjøre det, er alvorlig.

Figur 2: Et eksempel på en av klagesakene var knyttet til Hasvik kommunes beredskapsplan. Vi fikk til slutt innsyn i planen, etter klagebehandling hos statsforvalteren. Begrepet “eyes only” er for øvrig en sjargong som vanligvis brukes i forbindelse med graderte dokumenter.

Klagesakene:

I klagen vi sendte til de ulike kommunene tok vi utgangspunkt i våre egne klagemaler til de aktuelle bestemmelsene fra presse.no, og gjorde noen konkrete tilpasninger. I korte trekk stilte vi i klagen spørsmål ved:

- Om det var påkrevd å nekte innsyn, slik kravet er etter både §§ 21 og 24.
- Om det var hjemmel for å nekte innsyn i hele rapporten (§§ 21 og 24 åpner for å unnta opplysninger, ikke dokumenter i seg selv).
- Om vi ikke burde få innsyn i det resterende (etter § 12).
- Om det kunne gis merinnsyn etter § 11.

Vi viste ellers til formålet med loven og hva som var bakgrunnen for at vi ba om innsyn.

Samtlige klager som er ferdigbehandlet har vunnet fram helt eller delvis.

17 kommuner omgjorde selv sitt opprinnelige vedtak og ga innsyn etter vår klage.

Til nå har vi i fire saker fått innsyn i planen etter klagebehandling hos statsforvalterne. Værøy, Vadsø, Leirfjord, Lyngen, Hasvik og Lyngdal. I disse sakene har statsforvalterne opphevet vedtakene, og kommunene har behandlet sakene på nytt og gitt innsyn (helt eller delvis).

I tillegg har statsforvalterne behandlet klager på vedtak fattet av Froland og Nesna, og opphevet kommunenes vedtak. I skrivende stund har vi ennå ikke blitt orientert om utfallet av kommunenes nye behandling.

Sakene som endte hos statsforvalterne er etter vårt syn særlig interessante å se på, fordi det da er fattet avgjørelser som er innholdsrike og som inneholder kvalifiserte vurderinger av kommunenes opprinnelig vedtak om nekte innsyn innsyn. Begrunnelsene for å oppheve vedtakene er i hovedsak slik:

- Tre saker ble opphevet fordi kommunen ikke hadde vurdert merinnsyn.
- Tre saker ble opphevet i hovedsak fordi statsforvalteren mente det ikke var hjemmel til å unnta hele dokumentet (altså at vilkårene i offl. § 12 ikke var oppfylt).
- To saker ble opphevet etter en kombinasjon av det ovennevnte.

I avgjørelsene påpekes ulike andre mangler ved saksbehandlingen, og de gir god veiledning i hvordan innsynssaker som dette bør behandles. Et eksempel er Statsforvalteren i Agders avgjørelser om å omgjøre vedtaket fra Lyngdal. I avgjørelsen heter det blant annet:

Slik Statsforvalteren vurderer saken har kommunen unntatt innsyn i hele dokumentet etter offl. § 24 tredje avsnitt første setning, uten å vurdere offl. § 12. Klager har også påpekt at kommunen ikke har vurdert offl. § 12 uten at mangelen er reparert i kommunens forberedende klagebehandling. Selv om det utvilsomt er opplysninger i kommunens overordnede beredningsplan som kan vurderes unntatt etter offl. § 24 tredje avsnitt første setning, må kommunen først gjøre sin vurdering av hvilke opplysninger dette gjelder, og om det er «påkravd» å gjøre unntak. Deretter kan unntak for resten av dokumentet vurderes etter offl. § 12 alternativ a. til c.

Vedtaket ble opphevet som ugyldig på grunn av en rettsanvendelsesfeil, og kommunen måtte behandle saken på nytt. Statsforvalteren kom til tilsvarende avgjørelse i klagesaken mot Froland.

Avgjørelsen knyttet til Hasviks vedtak er også interessant. Først og fremst fordi kommunen, som den eneste i denne undersøkelsen, opplyste at klageinstans i saken var kommunenes formannskap. De opplyste samtidig at det var nesten to måneder til neste formannskapsmøte. Vi svarte med å vise til at statsforvalteren er det faktiske klageorganet, og ba om at klagen ble sendt dit. Kommunen gjorde ikke dette, og formannskapet opprettholdt avslaget i møte i august 2023. Først etter dette ble klagen oversendt til klagebehandling hos statsforvalteren. Vi ba da statsforvalteren vurdere om kommunenes klagebehandling var i tråd med § 32 i offentleglova. Statsforvalteren bemerket i sin avgjørelse at kommuner i utgangspunktet selv kan bestemme at klager etter offentleglova skal behandles politisk før de oversendes Statsforvalteren. Samtidig bemerket den:

En slik fremgangsmåte vil likevel kunne gjøre det vanskelig å overholde lovens krav til at klager skal behandles uten ugrunnet opphold. Vi viser i denne forbindelse til at det kan gå lang tid mellom møter i politiske utvalg.

For journalister og andre innsynssøkere vil det ofte være svært viktig å få raskt svar og avklaring, mens sakene fortsatt er aktuelle. Hasvik skal ellers ha skryt for rask saksbehandling etter Statsforvalterens vedtak, og vi fikk innsyn i en sladdet versjon av planen deres 20. september.

Fylkene som skilte seg ut:

Prosessen avdekket utover dette noen oppsiktsvekkende geografiske forskjeller. De opprinnelige avslagene fordelte seg slik:

- Nordland: 12.
- Agder: 10.

- Landet for øvrig: 16.

Nordland og Agder skilte seg altså kraftig ut. Fra de øvrige fylkene fikk vi bare 1-2 avslag. Bakgrunnen for hvorfor Nordland og Agder skiller seg ut er interessant, og dokumenterte etter vårt syn en uheldig behandling av innsynskravene, hvor innsynskravet ikke ble vurdert på selvstendig og uavhengig grunnlag.

I avslagene fra Nordland ble det i hovedsak vist til § 21 («unntak er påkravd av nasjonale tryggingssyn eller forsvaret av landet».) I Agder ble det i hovedsak vist til § 24 tredje ledd («unntak er påkravd fordi innsyn ville lette gjennomføringa av straffbare handlingar»).

Mange av avslagene inneholdt liktlydende formuleringer. Dette viste seg å ha en naturlig forklaring: Kommunene hadde fått råd fra beredskapskoordinatorer hos sine respektive statsforvaltere. Noen kommuner opplyste også om dette. For å se nærmere på prosessen ba vi om innsyn i dokumentene knyttet til klagebehandlingen fra flere av kommunene og fra statsforvalterne. Dokumentene vi fikk innsyn i viste at beredskapskoordinatorene hos statsforvalterne hadde tatt stilling til hva de mente om innsyn i beredskapsplaner generelt, og at de (naturlig nok) ikke hadde vurdert kommunenes ulike planer. Men det førte, etter vårt syn, til at mange av kommunene etter dette ikke gjorde egne, uavhengige vurderinger av innholdet i planene, og kun forholdt seg til rådet de hadde fått.

Om prosessen i Agder:

I Agder sendte en beredskapsrådgiver ut følgende mail til alle fylkets kommuner:

UNNTATT OFFENTLIGHET, JFR. OFFL. § 24, TREDJE LEDD

Statsforvalteren har fått flere henvendelser fra kommunene som følge av innsynskrav der kravstiller vil ha innsyn i kommunenes overordnede beredskapsplaner. Kravstiller har stilt samme krav til kommuner over hele landet. Statsforvalterens ønsker med dette å gi sin anbefaling i forhold til dette.

- Kommunens overordnede beredskapsplan inneholder informasjon om kommunens kriseorganisering, kriselokaler, varslingslister, ressursoversikter mm.. Dette er informasjon som kan understøtte gjennomføringen av uønskede og ulovlige handlinger. Kommunen bør derfor være restriktiv i å gjøre denne offentlig tilgjengelig. Forslag til hjemmel for unntak fra offentlighet er offentleglova § 24 – «Unntak for kontroll- og reguleringsiltak, dokument om lovbrøt og opplysningar som kan lette gjennomføringa av lovbrøt m.m.» Det vises til § 24 tredje ledd første punktum der det fremgår «Det kan gjerast unntak fra innsyn for opplysningar når unntak er påkravd fordi innsyn ville lette gjennomføringa av straffbare handlingar» . I og med at kravstiller har rettet innsynskrav til kommuner over hele landet vil han kunne etablere en god og helhetlig oversikt over den samlede krisehåndteringsevnen i alle landets kommuner. Offentleglova § 21 – «Unntak av omsyn til nasjonale forsvars- og tryggingssinteresser» kan derfor også vurderes som hjemmelsgrunnlag i tillegg til § 24, tredje ledd.

- Kommunens helhetlige ROS-analyse kan gjøres tilgjengelig for publikum, dog vasket for informasjon som kan legge til rette for uønskede, villedende handlinger, for detaljinformasjon om og oversikt over kritisk infrastruktur og for alt som er knyttet til sikkerhetspolitisk krise og krig (det vil normalt være sikkerhetsgradert eller unntatt offentlighet uansett).

Disse formuleringen var brukt i mange av avslagene. Som en kan se ble det ikke vist til plikten til å vurdere merinnsyn etter § 11 eller innsyn i det resterende etter § 12. Beredskapskoordinatorer mente også at rådet han ga skulle unntas offentlighet, med samme hjemmel som han foreslå for planene. Det var heldigvis ikke alle kommunene som var enige i dette. I innsynet vi fikk fra vedkommende selv fremkom det at jurister i Arendal kommune mente det ikke var grunnlag for å unnta selve rådet for offentlighet, og de ga derfor innsyn i det.

Et godt eksempel på en kommune som på selvstendig grunnlag faktisk vurderer om det er hjemmel for unntak.

Det er heller ikke unaturlig at personer med ansvar for sikkerhet og beredskap har et annet utgangspunkt når de vurderer nytten av innsyn enn det vi i Presseforbundet har. Men når vi til slutt har fått innsyn i både rådet som ble gitt og planene det handlet om, er det vanskelig å se at vurderingene var i tråd med offentleglova. Men hovedproblemet var at rådet førte til at mange kommuner ikke gjorde selvstendige vurderinger, men tilsynelatende «blindt» fulgte anbefalingen. Det gjorde at vi påpekte følgende i vår klage til de aktuelle kommunene:

Vi har forståelse for at kommunene vil følge råd fra Statsforvalteren. Men i dette tilfellet har det ført til at verken kommunene eller rådgiveren har gjort konkrete vurderinger knyttet til om det kan gis innsyn i hele eller deler av kommunenes faktiske beredskapsplan. Kommunene følger overordnede råd knyttet til hva fylkesberedskapssjefen mener, ikke innholdet i planene. Vi ber derfor kommunen på nytt, på selvstendig grunnlag, vurdere om det kan gis innsyn i hele eller deler av den overordnede beredskapsplanen. Det må da tas utgangspunkt i selve innholdet i rapporten, og gjøres vurderinger av om det faktisk er hjemmel for å unnta hele eller deler av rapporten.

Fra Agder ble følgende saker omgjort, slik at vi fikk innsyn:

- Omgjort uten involvering av statsforvalteren: Arendal, Bygland, Grimstad og Lillesand.
- Vedtak opphevet av statsforvalteren, slik at kommunen måtte behandle på nytt: Froland, Lyngdal.

Om prosessen i Nordland:

Som i Agder bygde mange av kommunene i Nordland sitt avslag på et råd fra en ansatt hos statsforvalteren. Der sendte en beredskapsrådgiver ut følgende råd til flere kommuner:

Hei – vi ser at mange kommuner har mottatt innsynskrav på overordnet beredskapsplan. Vi mener at beredskapsplanverk av denne type bør holdes unntatt offentlighet. Kommunens kriseledelse er en viktig del av Totalforsvaret og vi mener derfor dere kan bruke følgende paragraf som begrunnelse: Offentlighetsslovens §21: § 21.Unntak av omsyn til nasjonale forsvars- og tryggingssinteresser Det kan gjerast unntak frå innsyn for opplysningar når det er påkravd av nasjonale tryggingssomsyn eller forsvaret av landet.

Denne formuleringen ble brukt direkte i avslagene vi fikk. Som i Agder fikk ikke kommunene råd om å vurdere §§ 11 eller 12, og da gjorde de heller ikke det. Som overfor kommunene i Agder klaget vi, og det endte enten med omgjøringer fra kommunen selv eller at statsforvalteren opphevet avslagene etter klage.

Statsforvalteren i Nordland har opphevet tre vedtak fra kommunene fordi kommunen ikke hadde vurdert merinnsyn.

Ingen av klagesakene som er avgjort til nå av statsforvalterne i Agder og Nordland har endt med at statsforvalteren har opprettholdt kommunenes vedtak.

Ressursbruk:

Proessen krevde tid og ressurser, både fra oss, kommunene og statsforvalteren. Vi skulle gjerne sett at det hadde vært enklere. Det var ressurskrevende å systematisere og følge opp de ulike sakene. Enkelte av avslagene ble påklaget godt etter den formelle klagefristen, men kommunene og/eller statsforvalterne ga i disse tilfellene oppfriskning (altså: de behandlet

klagen likevel). Et avslag glapp helt for oss, og vi oppdaget dette først i sluttspurten: Avslaget fra Aurland. Dette er derfor ikke påklaget.

Enkelte av de som har behandlet innsynskravene har også opplevd prosessen som krevende. Saksbehandleren i en av Agder-kommunene som hadde avslått innsyn i deres plan kom i løpet av prosessen med følgende hjertesukk:

“I mange kommuner er det avsatt svært liten tidsressurs til beredskapsarbeid for beredskapskoordinator, der mange av oss har et stort sett av øvrige og omfattende oppgaver. Når dere velger å be om et omstridt innsynskrav som ledd i en undersøkelse og bare det, regner jeg med dere er klar over at dere bruker av en svært begrenset ressurs i kommunene til krevende dokumentarbeid i saksbehandlingen som i tilfelle en alvorlig hendelse i seg selv ville kunne medføre en svekkelse av beredskapen.”

Vi har forståelse for dette. Og vi er glade for at saksbehandlere hos kommunene og statsforvalterne har behandlet innsynskravene og klagen. Også vedkommende som ga den nevnte tilbakemeldingen behandlet for øvrig saken og våre henvendelser raskt og ryddig.

Vi gjorde også noen undersøkelser før vi bestemte oss for å be om innsyn i disse dokumentene. Dette er et dokument alle kommuner skal ha. Det er også planer som kan være av interesse for landets medier, og som det derfor kan være nyttig å samle inn. Vi snakket også med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, og arkivleder og beredskapskoordinator i en større kommune. De vi snakket med mente planene generelt burde være utformet slik at det burde kunne gis innsyn i enten hele eller det aller vesentligste av dokumentene. Vi så også at mange kommuner hadde planer som var publisert åpent på nett.

Vi håper også at undersøkelsen kan ha nytteverdi for flere enn oss.

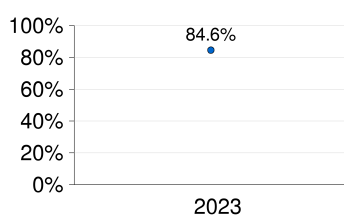
Oppsummering og hva en kan lære:

- Mange kommuner besvarer innsynskrav raskt. Det er veldig bra.
- Det er, i år som i fjor og foregående år, for mange kommuner som ikke har besvart innsynskravet. Det er et stort problem. Vi vet at mange kommuner har gode rutiner for å besvare innsynskrav som kommer fra postlistene. Når innsynskrav rettes på annen måte, som til kommunenes postmottak slik vi må gjøre det, kan det oftere falle mellom ulike stoler. Det kan forklare lang saksbehandlingstid. Men det er ikke en akseptabel forklaring på at innsynskrav ikke besvares i det hele tatt.
- Kvaliteten på saksbehandlingen er varierende. I svært mange tilfeller er den både rask og god. I enkelte tilfeller er den flere steg under det som bør kunne forventes.
- Det er alvorlig at bare 1 av 39 kommuner som avsto innsynskravet hadde vurdert merinnsyn.
- Det er tilsvarende alvorlig at bare 1 av 39 kommuner som avsto innsynskravet vurderte om det kunne gis innsyn i resten av dokumentet etter § 12.
- Når i praksis alle avslagene har blitt omgjort, viser det at det nytter å klage. Vi i Presseforbundet, som jobber med dette daglig, har selvsagt en fordel i en slik prosess. Men vi har i stor grad basert oss på våre egne maler, som er tilgjengelige for alle.
- Å vurdere innsynskrav kan være krevende. Det kan nok være ekstra krevende når en får råd fra personer i et overordnet organ som ikke vurderer det konkrete dokumentet saken gjelder, og som ikke nødvendigvis har sin fagekspertise knyttet til vurdering av innsynskrav.
- Selv om det kan være krevende å vurdere innsynskrav, bør det ikke alltid være altfor vanskelig. Sivilombudet har en svært god innsynsguide, som flere kanskje burde kjenne til. Denne undersøkelsen viser at særlig disse hovedpoengene godt kan bli bedre kjent:

- De som mottar et innsynskrav plikter å vurdere kravet konkret og selvstendig.
 - Hvis en bestemmelse åpner for å nekte innsyn i opplysninger, er det ikke sikkert hele dokumentet kan unntas. Svært ofte skal det gis innsyn i det resterende etter § 12.
 - Hvis det er anledning for å unnta dokumentet, men det ikke er snakk om taushetsbelagte opplysninger, må det vurderes merinnsyn etter § 11.
- På et metaplan viser prosessen hvor nyttig det kan være å benytte seg av innsynsretten for å finne grunnlaget for hvordan et vedtak er fattet, og for å kunne benytte seg av rettighetene en har.
 - Det er viktig å ha muligheten til å klage til et godt, uavhengig klageorgan.

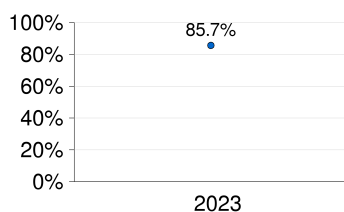
4.14 Tendenser siden tidligere undersøkelser

Vi har sett nærmere på utviklingen fra 2018 og fram til i dag for noen utvalgte spørsmål. For sammenlikningens skyld viser grafikken nedenfor andel av samtlige kommuner, og tar dermed høyde for at det var 422 kommuner i Norge i 2018, mot 356 fra 2021. Til forskjell fra 2018-rapporten, er alle kommuner tatt med i prosentregnestykkene fra 2021 og 2022, uansett om de har svart på spørsmålet eller ikke.

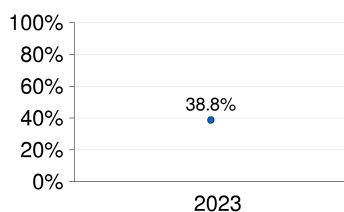
☺ **Protokoll og møteplan fra kontrollutvalget**

De fleste kommunene publiserer både møteplan og -protokoll fra kontrollutvalget. I tillegg publiserer 5,1 prosent av kommunene én av delene.

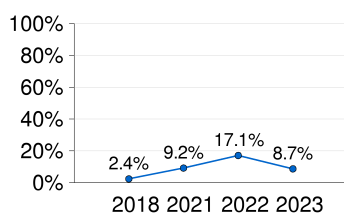
☺ **Strømming av kommunestyremøter**

I år var første gang vi stilte spørsmål om hvorvidt kommunen strømmer kommunestyremøtene live. Andelen er høy men kan bli bedre.

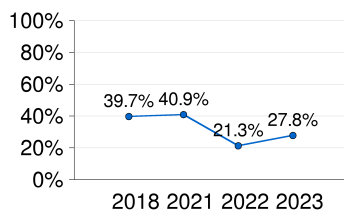
☺ **Strømming av øvrige politiske møter**

Under halvparten av kommunene strømmer andre politiske møter enn kommunestyret live. Her kan andelen bli vesentlig bedre.

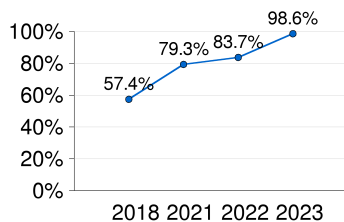
☺ **Færre som ikke svarer på innsynskrav**

En lavere andel av kommunene ignorerte innsynskravet vårt i år sammenlignet med tidligere år. Variasjonene henger trolig sammen med hvor krevende innsynskravet oppfattes å være, men tallet burde åpenbart vært null.

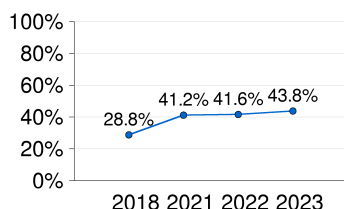
☹ Litt tregere enn i fjor

Andelen kommuner som brukte mer enn tre dager på å behandle begjæring om innsyn er vesentlig lavere enn i 2021 og 2018, men noe høyere enn i 2022. Dette kan skyldes dokumentet vi ber om innsyn i (at det for enkelte kan kreve litt mer tid å vurdere).

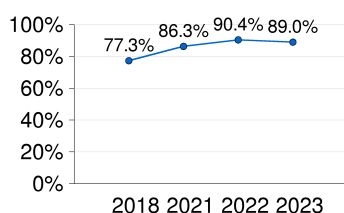
☺ Snart har alle avanserte søkefunksjoner

Her har det vært kraftig og jevn vekst siden 2018, og også et flott sprang siden i fjor. Det er strålende at snart alle landets kommuner tar i bruk moderne løsninger på dette feltet.

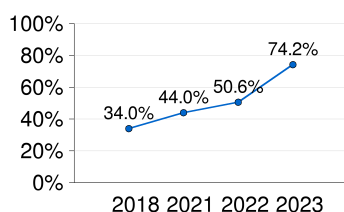
☺ Fortsatt under halvparten med fulltekst

Andelen som har publisert de fleste av sine dokumenter som fulltekst i postlisten på nett har økt betraktelig siden 2018. De siste årene har det fortsatt vært framgang, men relativt sakte.

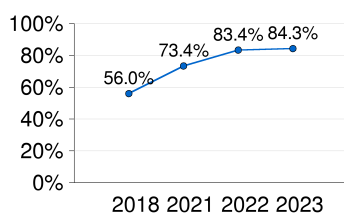
☺ Lett å få kontakt med politikerne mange steder

Her har det vært framgang siden 2018, men det ser nå ut til å stagnere.

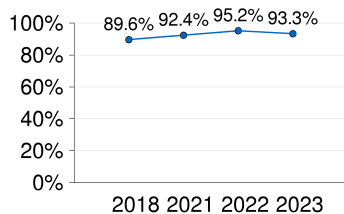
☺ Flere byggesaker på nett

Det er en stadig større andel av kommunene som legger byggesakssystemet sitt ut på nett i søkbar form. Økningen kan muligens tilskrives en presisering av spørsmålet i undersøkelsen.

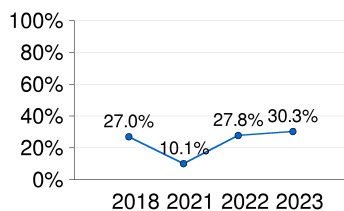
☺ Flere opplyser om innsynsretten

Kommunenes innbyggere serveres oftere enn tidligere informasjon om innsynsretten på kommunenes nettsider. Dette spenner fra tilfeller der offentlighetsloven er nevnt, til dem som har lenket både til lovverket og rettlederens.

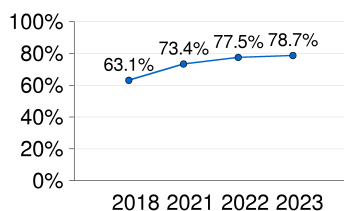
☺ Politiske saksdokumenter på nettsidene

Politiske saksdokumenter publiseres i svært stor grad - dette er kjempebra, men det siste året ser vi en negativ utvikling.

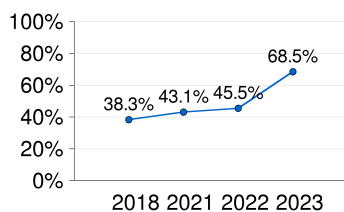
☺ En av tre lar postlistene ligge igjen

Etter en urovekkende utvikling knyttet til tidlig sletting av offentlige postlister, snudde trenden fra 2021 til 2022. I år fortsatte oppgangen, men kurven ser ut til å flate ut.

☺ Kjappere protokoller

En stadig større andel av kommunene får protokollene etter politiske møter ut på nettsidene sine i løpet av 1-2 dager.

☺ Mer journalføring av SMS-er

Her er utviklingen positiv. Det kan skyldes justering av svarkategoriene (se pkt. 4.5).

5 Fylkesoversikt

#	Fylke	Antall	Median	Snitt
1	Oslo	1	22,5	22,5
2	Møre og Romsdal	26	21	20,6
3	Vestland	43	18,5	18,3
4	Vestfold og Telemark	23	18	17,3
5	Agder	25	18,5	17,0
6	Viken	51	16	16,4
7	Innlandet	46	17	16,0
8	Trøndelag	38	16	15,9
8	Rogaland	23	16,5	15,9
10	Nordland	41	16,5	14,8
11	Troms og Finnmark	39	13	14,1

Tabell 3: Poengsum per fylke, median og gjennomsnitt. Sortert fra best til dårligst etter gjennomsnitt.

5.1 Viken

#	Kommune	Poeng
1	Øvre Eiker	23,5
2	Bærum	23,0
3	Aurskog-Høland	22,5
4	Lillestrøm	22,0
4	Marker	22,0
6	Moss	21,5
7	Ullensaker	21,0
7	Rælingen	21,0
7	Fredrikstad	21,0
7	Frogn	21,0
7	Nordre Follo	21,0
12	Lier	20,5
12	Nesodden	20,5
14	Sigdal	20,0
14	Ringerike	20,0
14	Hurdal	20,0
17	Vestby	19,0
17	Indre Østfold	19,0
19	Råde	18,5
20	Hole	18,0
20	Halden	18,0
22	Rakkestad	17,5
22	Skiptvet	17,5
24	Drammen	17,0
25	Nittedal	16,0
25	Modum	16,0
25	Enebakk	16,0
25	Nore og Uvdal	16,0
25	Lørenskog	16,0
30	Eidsvoll	15,5
30	Ås	15,5
32	Asker	15,0
32	Gol	15,0
34	Lunner	14,5
34	Sarpsborg	14,5
34	Krødsherad	14,5
34	Jevnaker	14,5
34	Nes	14,5
39	Nannestad	14,0
39	Hemsedal	14,0
41	Hol	13,0
41	Aremark	13,0
41	Rollag	13,0
44	Flå	12,5
44	Kongsberg	12,5
44	Flesberg	12,5
47	Nesbyen	10,0
48	Hvaler	7,5
49	Ål	6,0
49	Våler	6,0
51	Gjerdrum	3,0

Tabell 4: Poengoversikt, kommunene i Viken. I Viken har Våler, Gjerdrum, Ål ikke svart på undersøkelsen.

5.1.1 Viken: Øvre Eiker til topps igjen

Kommunene i landets største fylke gjør det bedre enn i fjor.

- ☹ 16 av 51 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- 😊 50 av 51 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- 😊 50 av 51 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 18 av 50 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☹ 10 av 51 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- 😊 46 av 51 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 16 av 51 kommuner journalfører interne dokumenter
- 😊 48 av 51 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 3: Viken i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

Viken er på sjetteplass blant landets fylker, og plasserer seg nesten nøyaktig midt på treet nasjonalt med et gjennomsnitt på 16,4 poeng (16,5 er snittet nasjonalt). Dette er betraktelig bedre enn de to foregående årene, da gigafylket lå nede på 9. plass.

24 av 51 kommuner gjør det bedre enn landssnittet. Aller best gjør Øvre Eiker det, med 23,5 poeng av totalt 26. Øvre Eiker vant også i fjor. Det foregående året lå de relativt langt nede, og det er flott å se at fjorårets framgang gir uttelling også i år. Kommunen har nå det meste som trengs på plass for å ha en god infrastruktur som tilrettelegger for åpenhet, for eksempel fulltekstpublisering av dokumenter i en god postliste. Det er likevel ikke lett å vinne to år på rad, og det er imponerende at kommunen har fått til dette igjen.

Bærum er i år på andreplass, et kvantesprang opp fra i fjor (hvor de ikke besvarte undersøkelsen). Lillestrøm er i år som i fjor høyt oppe blant tetkommunene.

Nederst ligger Gjerdrum, som er en av tre Viken-kommuner som ikke har besvart undersøkelsen. Gjerdrum fikk Flavius-prisen (Norsk Presseforbunds åpenhetspris) i 2021 for måten de håndterte innsyn og dokumentoffentlighet etter skredkatastrofen i 2020. Vi vet derfor at det er positive åpenhetskrefter i kommunen, og vi håper de deltar i eventuelle senere undersøkelser.

Hvaler, som havnet helt nederst i 2022, havner i år på 48. plass i fylket. Det er altså fortsatt rom for forbedring, men vi er glade for å se at kommunen nå har en ordentlig postliste med gode søkemuligheter.

5.2 Oslo

5.2.1 Oslo: På topp

Oslo er beste fylke og på 25. plass blant kommunene.

Oslo topper fylkeslista med 22,5 poeng, rett foran Møre og Romsdal. På kommunelista ligger hovedstaden på 25. plass. En meget solid plassering! Oslo gjorde det også bra i fjor, den gang på 16. plass.

Det er i det hele tatt lite å utsette på Oslos ulike løsninger. Kommunen har vært inne i einnsyn.no fra starten, og har også inkludert de ulike bydelene der. Dette er kjempebra.

Som i fjor vil vi også trekke fram kommunens framifrå løsning for plan- og bygg-dokumenter.

Det vi derimot kunne ønske, er større andel med fulltekstpublisering.

5.3 Innlandet

#	Kommune	Poeng
1	Dovre	23,0
1	Vågå	23,0
3	Nord-Aurdal	22,0
3	Sør-Aurdal	22,0
5	Ringsaker	21,0
5	Nordre Land	21,0
7	Lesja	20,0
7	Grue	20,0
9	Våler	19,5
9	Øystre Slidre	19,5
9	Søndre Land	19,5
9	Gran	19,5
9	Skjåk	19,5
9	Sør-Fron	19,5
15	Vestre Slidre	19,0
15	Tynset	19,0
15	Gjøvik	19,0
15	Kongsvinger	19,0
19	Trysil	18,5
19	Eidskog	18,5
19	Tolga	18,5
22	Lillehammer	17,0
22	Vang	17,0
22	Øyer	17,0
22	Følldal	17,0
26	Nord-Odal	16,5
26	Gausdal	16,5
28	Elverum	16,0
28	Vestre Toten	16,0
30	Åmot	15,5
31	Østre Toten	15,0
32	Hamar	14,0
33	Stange	13,5
33	Løten	13,5
35	Etnedal	13,0
36	Ringebu	12,5
36	Sel	12,5
36	Stor-Elvdal	12,5
39	Os	11,0
39	Åsnes	11,0
41	Rendalen	10,5
42	Engerdal	8,5
43	Nord-Fron	8,0
43	Alvdal	8,0
45	Lom	2,0
46	Sør-Odal	0,0

Tabell 5: Poengoversikt, kommunene i Innlandet. I Innlandet har Sør-Odal, Lom, Nord-Fron ikke svart på undersøkelsen.

5.3.1 Innlandet: Dovre og Vågå på topp

Fjorårets fylkesvinner imponerer i år igjen.

- ☹ 20 av 46 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- 😊 46 av 46 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- 😊 37 av 46 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 11 av 37 innsyns krav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- 😊 5 av 46 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- 😊 41 av 46 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 23 av 46 kommuner journalfører interne dokumenter
- 😊 41 av 46 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 4: Innlandet i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

Innlandet klokker inn på 7. plass blant fylkene nasjonalt, en plass ned fra i fjor. Men det er tett i midtsjiktet, og de gamle Hedmark og Oppland-kommunene gjør det i praksis i snitt omtrent like bra som i fjor. 26 av 46 kommuner ligger over landsgjennomsnittet på 16,5, tre kommuner flere enn i fjor, altså en positiv utvikling.

Fylkesvinnere er Dovre og Vågå med 23 poeng (av 26 maksimalt). Nasjonalt er de på delt 14. plass.

Dovre vant i Innlandet også i fjor, og viser med det at seieren ikke var tilfeldig. Vågå var i fjor på 4. plass, men har i år altså klatret enda nærmere toppen nasjonalt. Nord- og Sør-Aurdal havner på delt 3. plass. Sør-Aurdal var helt der oppe også i fjor, men naboen i nord har klatret voldsomt fra i fjor - veldig bra! Toppkommunene har det meste på stell.

De to toppkommunene mangler først og fremst strømming av andre politiske møter enn kommunestyremøtene og at de folkevalgtes telefonnummer er tilgjengelig på nettsidene deres for å få full score. De to vinnerkommunene har ellers meget gode postlister, de har høy grad av fulltekstpublisering og de gjør politiske dokumenter raskt tilgjengelig. Veldig bra!

Lengst ned på lista havner Sør-Odal med 0 poeng. De er også på bunnen nasjonalt. Årsaken er at de verken har besvart vår undersøkelse eller innsynskravet vi sendte dem (henvendelsene er kommet fram, vi har fått automatiske svar fra kommunenes postmottak).

Fylkets mest folkerike kommuner, som Lillehammer, Hamar, Kongsvinger, Gjøvik og Elverum, havner alle rundt midten. Alle disse burde ha ambisjoner om å komme seg høyere opp.

5.4 Vestfold og Telemark

#	Kommune	Poeng
1	Sandefjord	24,0
2	Færder	23,0
3	Larvik	22,5
4	Tønsberg	21,5
4	Midt-Telemark	21,5
6	Porsgrunn	20,5
7	Nome	20,0
8	Skien	19,5
8	Horten	19,5
10	Holmestrand	19,0
10	Tokke	19,0
12	Siljan	18,0
13	Vinje	17,5
13	Notodden	17,5
15	Tinn	16,0
16	Seljord	15,5
17	Hjartdal	14,5
18	Kragerø	14,0
18	Nissedal	14,0
20	Drangedal	13,5
21	Bamble	13,0
22	Fyresdal	12,5
23	Kviteseid	3,0

Tabell 6: Poengoversikt, kommunene i Vestfold og Telemark. I Vestfold og Telemark har Kviteseid ikke svart på undersøkelsen.

5.4.1 Vestfold og Telemark: Sandefjord topper i år igjen

Gamle (og kommende) Vestfold-kommuner imponerer.

- ☹ 8 av 23 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- ☺ 23 av 23 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- ☺ 22 av 23 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 4 av 22 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☹ 3 av 23 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- ☺ 22 av 23 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 13 av 23 kommuner journalfører interne dokumenter
- ☺ 22 av 23 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 5: Vestfold og Telemark i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

Vestfold og Telemark klatrer én plass oppover på lista i fylkesrangeringen og tar fjerdeplassen. Snittscoren til fylket som går hver til sitt i 2024 er 17,3. Det er noe bedre enn landsgjennomsnittet på 16,5 poeng.

Sandefjord er aller best med 24 poeng, noe som fører dem opp på pallen nasjonalt (delt tredjeplass med flere). I år som i fjor viser Sandefjord, da de også var best i fylket, at de mener alvor med å utvise åpenhet. I det hele tatt er kommunene i det kommende Vestfold gode. Blant de seks Vestfold-kommunene er alle inne på topp 10-listen over de til sammen 23 kommunene i Vestfold og Telemark. 14 av kommunene er over landsnittet på 16,5 poeng.

I fjor plasserte Porsgrunn seg på en sterk andreplass i fylket, men i år ramler de ned til nummer seks 3,5 bak vinneren. Tilbake i 2011 vant de sågar hele kåringen nasjonalt. For å klatre er det tilsynelatende enkle grep som skal til. Informasjon om offentleglova, bedre fulltekstilgjengelighet og forhåndsbestemt tidsbegrensing er poeng kommunen kan hente ut i tida framover.

Fjorårets skuffelse, Seljord, har skjerpet seg. Fra å være jumbo med kun 4,5 poeng i fjor lander de på helt OK 15,5 poeng. Dette kan være til inspirasjon for enda bedre tilrettelegging for mer åpenhet i kommunen.

Grenlandskommunen Bamble burde kanskje, med tanke på størrelsen, gjort det bedre enn å være tredje sist. Året før lå de nemlig i midtsjiktet på Vestfold og Telemark-tabellen.

Kviteseid legger seg helt sist, langt etter de andre, med bare tre poeng. Kommunen besvarte aldri undersøkelsen.

5.5 Agder

#	Kommune	Poeng
1	Farsund	24,5
2	Froland	23,0
3	Flekkefjord	21,5
4	Vennesla	21,0
5	Kristiansand	20,5
6	Tvedestrand	19,5
7	Bykle	19,0
7	Åmli	19,0
7	Lillesand	19,0
7	Vegårshei	19,0
7	Kvinesdal	19,0
12	Risør	18,5
12	Evje og Hornnes	18,5
12	Lindesnes	18,5
15	Bygland	18,0
15	Valle	18,0
17	Birkenes	17,5
18	Lyngdal	16,0
18	Grimstad	16,0
18	Gjerstad	16,0
21	Åseral	13,0
21	Hægebostad	13,0
21	Arendal	13,0
24	Sirdal	5,0
25	Iveland	0,0

Tabell 7: Poengoversikt, kommunene i Agder. I Agder har Iveland, Sirdal ikke svart på undersøkelsen.

5.5.1 Agder: Kjempebyks fra Flekkefjord

Vinnerkommune nær toppscore.

- ☹ 7 av 25 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- 😊 25 av 25 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- 😊 24 av 25 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 7 av 24 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- 😊 0 av 25 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- 😊 22 av 25 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 14 av 25 kommuner journalfører interne dokumenter
- 😊 23 av 25 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 6: Agder i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

Agder ligger på femteplass nasjonalt. Det er to plasseringer høyere enn i fjor, så utviklingen er positiv. 17 av 25 kommuner ligger over landssnittet (16,5 poeng), dette er bra. Farsund går av med seieren i vårt sørligste fylket, med hele 24,5 poeng (av 26 totalt). De er på delt andreplass nasjonalt, og fortjener med andre ord all mulig honnør. Farsund gjorde det bra også i fjor, da de havnet på tredjeplass i fylket, men har i år altså klatret helt til topps.

Det eneste som står mellom Farsund og den absolutte topplasseringen nasjonalt er at postlistens "levetid" er angitt å være 6-11 måneder, noe kortere enn det som gir full pott. Ellers er alt på stell, med raskt svar på vårt innsynskrav, en god postliste og strømming av både kommunestyremøter og øvrige politiske møter.

På andreplass følger Froland med bunnsolide 23 poeng. De har gjort et byks fra fjorårets sjetteplass. Flekkefjord har gjort et enda større byks - fra 24. til 3. plass i fylket!

Iveland havner nederst, både i fylket og nasjonalt, med 0 poeng. Dette skyldes manglende svar på både undersøkelsen og innsynskravet. Iveland var i 2022 på 11. plass i fylket - antakelig en plassering som sier noe mer reelt om tingenes tilstand der.

2021-vinneren Grimstad ligger i år nede på 18. plass. En lav plassering i fylket, men tilnærmet på gjennomsnittet nasjonalt.

Agder skiller seg for øvrig noe ut når det kommer til behandlingen av innsynskravene, ved at det var mange avslag. Dette er utdypet i vår tilleggsrapport om dette.

5.6 Rogaland

#	Kommune	Poeng
1	Hjelmeland	23,0
1	Karmøy	23,0
3	Randaberg	22,5
4	Eigersund	22,0
4	Tysvær	22,0
4	Sola	22,0
7	Sandnes	20,5
7	Hå	20,5
9	Suldal	20,0
10	Sokndal	17,0
11	Strand	16,5
11	Stavanger	16,5
11	Time	16,5
11	Vindafjord	16,5
15	Kvitsøy	16,0
16	Bokn	12,5
17	Bjerkreim	11,5
18	Haugesund	11,0
19	Lund	9,5
20	Utsira	9,0
21	Sauda	8,0
22	Gjesdal	7,0
23	Klepp	2,0

Tabell 8: Poengoversikt, kommunene i Rogaland. I Rogaland har Klepp, Sauda ikke svart på undersøkelsen.

5.6.1 Rogaland: Har falt det siste året

Ingen kommuner i Rogaland er blant de 10 beste i landet

- ☹ 9 av 23 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- ☺ 23 av 23 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- ☹ 17 av 23 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 4 av 17 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☺ 1 av 23 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- ☺ 21 av 23 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 9 av 23 kommuner journalfører interne dokumenter
- ☹ 21 av 23 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 7: Rogaland i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

I fjor var Rogaland landets 4. beste fylke i Åpenhetsbarometeret, men i år har fylket falt til 8. plass av landets 11 fylker. Fylkets 23 kommuner har en gjennomsnittlig poengsum på 15,9 poeng av 26 mulige, og det er bare Nordland og Troms og Finnmark som har svakere score enn dette.

Samtlige kommuner i fylket har postlister med avanserte søkemuligheter, og det er bra.

At bare 39 prosent av kommunene i Rogaland publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i form av klikkbare fulltekstdokumenter er ikke like imponerende.

I årets barometer er det Hjelmeland og Karmøy som er fylkets beste kommuner med 23,0 poeng av 26,0 mulige. Fylkets beste kommuner er med dette blant de 14 beste i landet i undersøkelsen.

Karmøy svarte på innsynskravet etter 2-3 virkedager, kommunen har postlister med gode søkemuligheter, og de fleste dokumentene er klikkbare i fulltekstformat. Kommunen strømmes live fra flere politiske møter, men må tåle trekk for redusert levetid på postlisten.

Randaberg og Eigersund følger på de neste plassene med 22,5 og 22,0 poeng, og midt på treet i fylket finner vi storbyen Stavanger med 16,5 poeng.

I fjor svarte alle kommunene i Rogaland på undersøkelsen, men i år har både Klepp og Sauda unnlatt å svare. Klepp må tåle en sisteplass i fylket og 352. plass i landet med bare 2 poeng. Det er en skuffende utvikling fra 6. plass de fikk i fjorårets undersøkelse.

Heller ikke Sauda har svart på undersøkelsen, men kommunen får likevel ett poeng mer enn Gjesdal på 7,0 poeng.

Gjesdal har etter flere måneder fortsatt ikke besvart innsynskravet, og dette fører til minuspoeng. Postlistene har riktignok gode søkemuligheter, men mangler klikkbare fulltekstdokumenter. Kommunen publiserer ikke organinterne dokumenter på sin postliste, og i Gjesdal strømmes sjelden eller aldri politiske møter live.

5.7 Vestland

#	Kommune	Poeng
1	Kinn	24,5
2	Modalen	24,0
2	Kvam	24,0
4	Austrheim	23,5
5	Fedje	23,0
6	Gulen	22,5
6	Øygarden	22,5
8	Fjaler	22,0
8	Alver	22,0
10	Aurland	21,5
11	Bjørnafjorden	21,0
11	Bergen	21,0
13	Sunnfjord	20,5
13	Kvinnherad	20,5
13	Samnanger	20,5
16	Stryn	20,0
17	Høyanger	19,5
17	Etne	19,5
17	Askvoll	19,5
17	Sogndal	19,5
17	Austevoll	19,5
22	Stad	18,5
22	Ulvik	18,5
22	Bømlo	18,5
25	Lærdal	18,0
26	Bremanger	17,5
26	Luster	17,5
26	Stord	17,5
29	Osterøy	16,5
29	Tysnes	16,5
29	Masfjorden	16,5
32	Årdal	16,0
32	Vik	16,0
32	Ullensvang	16,0
35	Voss	15,5
36	Sveio	15,0
36	Gloppen	15,0
38	Fitjar	14,0
39	Solund	13,5
40	Eidfjord	12,0
41	Vaksdal	11,5
42	Askøy	10,0
43	Hyllestad	7,0

Tabell 9: Poengoversikt, kommunene i Vestland. I Vestland har Hyllestad ikke svart på undersøkelsen.

5.7.1 Vestland: Bergen fortsetter å klatre

Kommunene i Vestland leverer bedre enn de fleste

- ☺ 31 av 43 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- ☺ 43 av 43 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- ☺ 41 av 43 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 11 av 41 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☺ 3 av 43 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- ☺ 41 av 43 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☺ 22 av 43 kommuner journalfører interne dokumenter
- ☺ 42 av 43 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 8: Vestland i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strekunn) eller bra (smileunn).

I fjor var Vestland rangert som det tredje beste fylket i landet, og den samme plasseringen lander fylket på i årets barometer. Fylkets 43 kommuner leverer en gjennomsnittsscore på 18,3 poeng av 26 mulige, noe som er 1,8 poeng mer enn landsgjennomsnittet.

Alle kommunene i Vestland har postlister med avanserte søkemuligheter, og det er prisverdig.

At over 70 prosent av kommunene også publiserer de fleste dokumentene på postlista i klikkbare fulltekstdokumenter er meget sterkt.

På førsteplass i fylket finner vi Kinn kommune med 24,5 poeng, og et halvt poeng bak er Kvam og tidligere vinner av Åpenhetsbarometeret Modalen. Kommunene i fylkestoppen har det meste på stell, og de er blant de 8 beste kommunene i landet.

Kinn svarte på innsynskravet i løpet av én virkedag, postlistene har avanserte søkemuligheter og de fleste dokumentene på postlista er klikkbare i fulltekst. Kommunen strømmer møter fra flere politiske utvalg, tekstmeldinger blir journalført på postlista, og alle kommunale foretak skal ha postlister som publiseres på nett.

Bergen viser en positiv utvikling. Kommunen klatret fra 33. plass i fylket for to år siden, til 24. plass i fjor. I år fortsetter Vestlandets hovedstad å forbedre seg, og den lander på en solid 11. plass sammen med Bjørnafjorden med 21. poeng.

I Vestland er det bare Hyllestad kommune som har valgt å ikke svare på undersøkelsen, noe som bidrar til at kommunen kommer sist i fylket med 7 poeng. På landsbasis gir dette 337. plass av 356 kommuner.

Bare tre poeng bedre er Askøy kommune med 10 poeng. Kommunen brukte 8 virkedager eller mer på å svare på innsynskravet, kommunen har ikke klikkbare fulltekstdokumenter i sin postliste, postlisten har kort «levetid» før den blir avpublisert, kommunen journalfører ikke tekstmeldinger og postlister fra kommunale foretak blir ikke publisert på nett.

5.8 Møre og Romsdal

#	Kommune	Poeng
1	Ørsta	24,5
1	Volda	24,5
3	Hareid	24,0
4	Sunddal	23,0
4	Sula	23,0
4	Ulstein	23,0
7	Vanylven	22,5
7	Smøla	22,5
7	Rauma	22,5
10	Sande	22,0
11	Gjemnes	21,0
11	Aure	21,0
11	Sykkylven	21,0
11	Ålesund	21,0
15	Herøy	20,0
15	Surnadal	20,0
17	Aukra	19,5
18	Hustadvika	19,0
19	Vestnes	18,5
19	Averøy	18,5
19	Giske	18,5
22	Tingvoll	18,0
22	Fjord	18,0
22	Molde	18,0
25	Stranda	17,5
26	Kristiansund	14,5

Tabell 10: Poengoversikt, kommunene i Møre og Romsdal. Alle kommunene i Møre og Romsdal har svart på undersøkelsen.

5.8.1 Møre og Romsdal: Den reelle vinneren

Møre og Romsdal-kommunene imponerer i år igjen.

- 😊 15 av 26 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- 😊 26 av 26 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- 😊 25 av 26 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- 😞 6 av 25 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- 😊 1 av 26 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- 😊 23 av 26 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- 😊 20 av 26 kommuner journalfører interne dokumenter
- 😊 26 av 26 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 9: Møre og Romsdal i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strekunn) eller bra (smileunn).

Møre og Romsdal havner på andreplass med hele 20,6 poeng i gjennomsnitt (av totalt 26). Det er bare Oslo som er foran dem, og med tanke på hovedstadens særstilling som fylke med bare én kommune, må vi kunne kalle Møre og Romsdal den reelle nasjonale vinneren. Akkurat som i fjor.

Møre og Romsdal er eneste fylke (igjen ved siden av Oslo) hvor samtlige kommuner har svart på vår undersøkelse. Det trekker selvsagt opp snittet.

Samtidig er enkeltkommunenes poengsummer generelt sett svært høye - bare Kristiansund ligger under landssnittet. Aller best gjør Ørsta og Volda det. De deler seieren i fylket med 24,5 poeng. De ligger også på delt andreplass nasjonalt. Volda var fylkets beste også i fjor, og viser med det at fylkeseieren langt fra er tilfeldig. Ørsta har på sin side hevet seg fra 16. plass i fylket i fjor. Imponerende!

De to vinnerkommunene har så mye på plass av det vi måler at det er enklere å se på hva som mangler for å nå helt til topps. Ørsta ville vunnet nasjonalt hvis de hadde hatt større andel med fulltekstpublisering. Volda ville vunnet hvis de hadde strømmet også andre politiske møter enn «bare» kommunestyremøtene. Alt det resterende er på plass - fabelaktig!

Det er ellers verdt å merke seg at Sykkylven har klatret voldsomt. I fjor var de desidert nederst i fylket. I år har de hele 21 poeng, en sum som kunne sikret pallplass i enkelte andre fylker. I den knallharde konkurransen i Møre og Romsdal gir det bare 11. plass, men en så betydelig forbedring av en enkeltkommune er uansett sterkt. Kristiansund gjør det svakest i fylket, med 14,5 poeng. Det er i hovedsak manglende svar på vårt innsynskrav som trekker ned, for også her er det positive trekk, som stor grad av fulltekstpublisering.

Vårt inntrykk er at resultatene i ulike regioner kan henge litt sammen, blant annet på grunn av interkommunale samarbeid, og andre former for formelt og uformelt samarbeid. I Møre og Romsdal tyder vår undersøkelse på at det spres gode løsninger og holdninger, og at det gir en positiv offentlighetsinfrastruktur.

5.9 Trøndelag

#	Kommune	Poeng
1	Ørland	25,0
2	Trondheim	22,5
3	Grong	22,0
4	Orkland	21,5
4	Åfjord	21,5
4	Leka	21,5
7	Rindal	20,0
7	Namsskogan	20,0
9	Frosta	19,0
9	Frøya	19,0
11	Indre Fosen	18,5
12	Skaun	17,5
13	Holtålen	17,0
13	Melhus	17,0
13	Meråker	17,0
16	Snåsa	16,5
16	Steinkjer	16,5
18	Røros	16,0
18	Høylandet	16,0
18	Oppdal	16,0
18	Nærøysund	16,0
18	Lierne	16,0
23	Overhalla	15,5
24	Selbu	15,0
24	Malvik	15,0
26	Heim	14,5
27	Stjørdal	14,0
28	Namsos	13,5
28	Tydal	13,5
30	Flatanger	13,0
31	Midtre Gauldal	12,5
31	Hitra	12,5
33	Røyrvik	12,0
34	Inderøy	11,5
35	Rennebu	10,5
36	Verdal	10,0
37	Osen	8,0
38	Levanger	3,0

Tabell 11: Poengoversikt, kommunene i Trøndelag. I Trøndelag har Osen, Levanger ikke svart på undersøkelsen.

5.9.1 Trøndelag: Vinner for andre gang på rad

I år står Ørland alene på toppen

- ☹ 16 av 38 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- 😊 37 av 38 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- 😊 37 av 38 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 19 av 37 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☹ 5 av 38 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- 😊 35 av 38 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 16 av 38 kommuner journalfører interne dokumenter
- 😊 36 av 38 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 10: Trøndelag i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

I år som i fjor lander Trøndelag på 8.plass blant de 11 fylkene i landet. Fylkets 38 kommuner høster i gjennomsnitt 15,9 poeng, som er noe svakere enn landsgjennomsnittet på 16,5 poeng.

I år som i fjor kan Ørland smykke seg med tittelen som vinner av Åpenhetsbarometeret, og i år scorer kommunen 25,0 poeng av 26,0 mulige. Det ene poenget kommunen mister er fordi det ikke strømmes live fra andre politiske utvalg enn kommunestyret. Alt i alt er resultatene fra Ørland overbevisende og et vitnesbyrd om at kommunens ledelse har en tydelig tilnærming til åpenhet. Kommunen svarer på innsynskravet etter én virkedag, postlistene gir gode muligheter for innsyn, og de har lang «levetid» før de avpubliseres. De fleste interne dokumenter publiseres på postlisten, det samme gjør tekstmeldinger, og protokollen fra politiske møter legges raskt ut på nett.

Det er gledelig at 37 av fylkest 38 kommuner har avanserte søkemuligheter i postlista.

At 58 prosent av kommunene fortsatt ikke publiserer de fleste dokumentene på postlista som klikkbare fulltekstdokumenter, viser at kommunene i Trøndelag fortsatt har muligheter til å styrke sin åpenhet.

På andreplass i fylket ligger Trondheim med 22,5 poeng, som kvalifiserer til en 25. plass på landsbasis, tett fulgt av Grong med 22 poeng og Orkland, Åfjord og Leka med 21,5 poeng.

I fjor landet fylkeshovedstaden Trondheim på 21. plass i fylket av totalt 38 kommuner, og årets rangering som fylkes nest beste viser en gledelig utvikling.

I fjor svarte samtlige kommuner i Trøndelag på undersøkelsen, men i år har Osen og Levanger valgt å ikke svare.

Nederst på fylkesrangeringen finner vi derfor ikke overraskende Levanger med 3,0 poeng og Osen med 8,0 poeng. Bare to poeng bak Verdal.

Levanger svarte på innsynskravet etter 4-5 dager, og kommunen har ikke klikkbare fulltekstdokumenter i sin postliste, og kommunen høster kun poeng for å ha en postliste på nett, og at postlisten har avanserte søkemuligheter. Levanger lander med dette på 347. plass av landets 356 kommuner.

5.10 Nordland

#	Kommune	Poeng
1	Dønna	22,5
2	Moskenes	21,5
3	Sømna	21,0
3	Vefsn	21,0
5	Flakstad	20,5
6	Narvik	20,0
6	Rana	20,0
6	Lødingen	20,0
9	Bindal	19,0
10	Hadsel	18,5
10	Gildeskål	18,5
10	Bodø	18,5
10	Værøy	18,5
14	Alstahaug	18,0
15	Øksnes	17,5
16	Fauske	17,0
16	Hamarøy	17,0
18	Vågan	16,5
18	Evenes	16,5
18	Nesna	16,5
18	Vevelstad	16,5
22	Brønnøy	16,0
22	Vega	16,0
22	Herøy	16,0
25	Meløy	15,5
26	Leirfjord	15,0
27	Steigen	14,5
28	Andøy	14,0
28	Lurøy	14,0
30	Saltdal	12,0
30	Rødøy	12,0
32	Røst	10,5
33	Træna	9,5
34	Hemnes	9,0
35	Grane	8,0
36	Beiarn	7,5
37	Sørfold	6,5
38	Hattfjelldal	5,0
38	Bø (Nordl.)	5,0
40	Vestvågøy	3,0
40	Sortland	3,0

Tabell 12: Poengoversikt, kommunene i Nordland. I Nordland har Hattfjelldal, Vestvågøy, Bø (Nordl.), Sortland ikke svart på undersøkelsen.

5.10.1 Nordland: Voldsom forbedring fra vinnerkommunen

Nordland ligger nest nederst nasjonalt, men det finnes lyspunkter.

- ☺ 21 av 41 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- ☺ 40 av 41 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- ☹ 37 av 41 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 10 av 37 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- ☹ 8 av 41 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- ☹ 32 av 41 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 18 av 41 kommuner journalfører interne dokumenter
- ☺ 36 av 41 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 11: Nordland i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

Nordland ligger nest nederst nasjonalt. Det er samme plassering som i fjor. Nordland lå nederst i 2021, og står i år altså på stedet hvil.

Snittet trekkes ned av at fem kommuner ikke har besvart undersøkelsen (en mer enn i fjor).

18 av 41 kommuner ligger over det nasjonale gjennomsnittet.

Dønna er fylkesvinneren, med 22,5 poeng. Nasjonalt er det en 25. plass. Det er en bunn-solid sum, og særlig imponerende tatt i betraktning at de i fjor lå på en 23. plass i fylket, og en 235. plass nasjonalt. Her er det tatt et skikkelig løft! Kommunen imponerer med et lynkjapt svar på vårt innsynskrav, med en god postliste og stor grad av fulltekstpublisering. De skal også ha honnør for at både kommunestyremøtene og andre politiske møter strømmes. Vi er imponert!

Fjorårsvinner Sømna har i år falt ned til 3. plass - også det er god plassering. På andreplass i år finner vi Moskenes. Også de har tatt et skikkelig byks - i fjor var de helt nede på 32. plass i fylket. Nå har de blant annet fått på plass en postliste med fulltekstdokumenter, noe som er veldig bra.

Vi vil også gi ros til Beiarn. De lå desidert nederst i 2021, og var lenge blant en av landets få kommuner som ikke publiserte en postliste på nett. De har lovet forbedring, og nå har de blant annet fått på plass en ordentlig god postliste. Kommunen har fortsatt noe å strekke seg til, de ligger på 36. plass i fylket, men det er kjempebra at en ordentlig postliste nå er på plass. De fire kommunene som havner nederst i fylket har det til felles at de ikke har svart på undersøkelsen. De to bunnkommunene Sortland og Vestvågøy brukte også mer enn åtte virkedager på å besvare vårt innsynskrav. De to skal samtidig ha for at de begge publiserer i fulltekst i postlista, så alt er ikke helsvart, heller ikke nederst på lista i det nest svakeste fylket nasjonalt.

5.11 Troms og Finnmark

#	Kommune	Poeng
1	Tana	24,5
1	Harstad	24,5
3	Salangen	22,0
3	Målselv	22,0
5	Båtsfjord	21,0
6	Gratangen	20,5
7	Nordreisa	20,0
8	Karlsøy	19,5
9	Vardø	19,0
10	Lavangen	18,5
11	Måsøy	18,0
12	Balsfjord	17,0
13	Hammerfest	16,0
13	Alta	16,0
15	Nordkapp	15,0
15	Vadsø	15,0
17	Sør-Varanger	14,0
18	Lebesby	13,5
18	Porsanger	13,5
20	Kåfjord	13,0
20	Karasjok	13,0
22	Hasvik	12,5
22	Bardu	12,5
24	Lyngen	12,0
25	Sørreisa	11,5
25	Gamvik	11,5
25	Kautokeino	11,5
28	Berlevåg	11,0
28	Loppa	11,0
28	Storfjord	11,0
28	Nesseby	11,0
32	Dyrøy	10,0
33	Tjeldsund	9,5
33	Senja	9,5
33	Kvæfjord	9,5
36	Skjervøy	8,0
37	Kvænangen	6,0
37	Tromsø	6,0
39	Ibestad	1,0

Tabell 13: Poengoversikt, kommunene i Troms og Finnmark. I Troms og Finnmark har Tromsø, Ibestad, Kvænangen ikke svart på undersøkelsen.

5.11.1 Troms og Finnmark: Tana har klatret fra bunnen til toppen

Landets nordligste fylke er fortsatt landets svakeste fylke

- ☹ 13 av 39 kommuner publiserer de fleste inn- og utgående dokumenter i fulltekst
- 😊 37 av 39 kommuner har postliste med avanserte søkemuligheter
- 😊 34 av 39 kommuner innvilget helt kravet om innsyn i beredskapsplanen
- ☹ 9 av 34 innsynskrav ble behandlet tregere enn lovkravet på tre dager
- 😊 9 av 39 kommuner har postlistene tilgjengelig i bare tre måneder
- 😊 33 av 39 kommuner har kontaktinformasjon til kommunens politikere på nettsidene
- ☹ 18 av 39 kommuner journalfører interne dokumenter
- 😊 36 av 39 kommuner publiserer politiske dokumenter på kommunens nettsider

Figur 12: Troms og Finnmark i et nøtteskall. Smilefjesene er et uhøytidelig uttrykk for de vurderingene POU og Kommunal Rapport har gjort av hva vi mener er dårlig (surmunn), tvilsomt (strek-munn) eller bra (smile-munn).

I fjor var vårt nordligste fylke også vårt svakeste fylke på rangeringen, og det er det også i år. Troms og Finnmark-kommunene sanker i gjennomsnitt 14,1 poeng av totalt 26 mulige, og landsgjennomsnittet ligger på 16,5 poeng. Selv om gjennomsnittresultatet i fylket er svakt, er det flere av kommunene som er blant landets beste.

Totalt er det bare to kommuner i fylket som ikke har avanserte søkemuligheter på sin postliste, og det er bra.

At bare hver tredje kommune publiserer de fleste dokumentene som klikkbare fulltekstdokumenter på postlisten, viser at det fortsatt er forbedringsmuligheter i nord.

Et kraftig lyspunkt er Tana, en kommune som for to år siden ble liggende i bunnsjiktet i landet med null poeng. I fjor klatret kommunen betraktelig, og i år er Tana fylkets beste sammen med Harstad. Med 24,5 poeng kan Tana og Harstad faktisk glede seg over å være nest best i hele landet.

Tana har svart på innsynskravet etter 2-3 dager, noe som er svakere enn i fjor. Kommunen har postlister med gode søkemuligheter, og de fleste dokumentene er klikkbare i fulltekst-format. Flere politiske utvalg streamer sine møter live, postlistene til kommunale foretak publiseres på nett, og postlistene har lang levetid på nett.

Blant de beste kommunene i fylket finner vi også Salangen, Målselv og Båtsfjord. Her er også det meste på stell, og de to førstnevnte kommunen høster 22 poeng i undersøkelsen, mens Båtsfjord er ett poeng bak.

I fjor var det to kommuner i Troms og Finnmark som ikke besvarte undersøkelsen, og i år har dette økt til tre. Både Tromsø, Kvæangen og Ibestad har unnlatt å svare på årets undersøkelse.

At en storkommune som Tromsø er en av disse må vi kunne betegne som skuffende, og kommunen lander også nest sist i fylket med 6 poeng, kun foran Ibestad med 1 poeng. I Ibestad har heller ikke svart på undersøkelsen, og i tillegg har kommunen kun en PDF-basert postliste uten søkefunksjoner eller klikkbare dokumenter. Kommunen blir derfor stående igjen med ett fattig poeng, noe som gir 354. plass av 356 kommuner.

6 Feilkilder og kvalitetssikring

Det vil i denne undersøkelsen være noen feil og svakheter. Det er store datamengder som er samlet inn, og det er umulig å unngå enkelte feilregistreringer.

6.1 «Revisjon»

Vi har gjort grundigere «revisjon» enn tidligere.

Før 2022 var kontrollen av de innleverte svarene stikkprøvebasert og noe tilfeldig. De to siste årene har systematisert det mer, og særlig kontrollert kommunene som har ligget an til å havne på toppen av lista.

Vi har særlig kontrollert om det registrerte stemmer når det gjelder:

- Fulltekstpublisering, postlistens søkefunksjon, journalføring av tekstmeldinger og publisering av byggesaksdokumenter. Dette først og fremst fordi det er kategorier hvor det kan være noe mer tolkningstvil enn de øvrige. Men også fordi særlig de to førstnevnte kategoriene er særs viktige for undersøkelsens formål (å måle og oppmuntre til god, systematisk åpenhet).
 - Fulltekstpublisering: I september gjorde vi en kvantitativ telling i postlistene til vinnerkandidatene. I kommunene der vi var i tvil tok vi et utdrag på 70 postlisteføringer som ikke var markert med unntakshjemmel, og sjekket om disse var tilgjengelig i fulltekst.
 - Byggesaksdokumentene: Her var det noe tvil fra enkelte kommuner tidligere. Vi har forsøkt å klargjøre både spørsmålet og veiledningen vår her. Poenget med spørsmålet er å premiere de som publiserer byggesaksdokumenter systematisk, slik at de blir mulig å gå gjennom på et sted, og ikke bare som en del av den løpende postlista. Det er mulig å få full pott hvis det er en separat løsning, som i Bodø eller Oslo, eller hvis det for eksempel skjer ved valg i nedtrekksmenyer i postlista.
 - Journalføring av tekstmeldinger: Vi har i år bedt kommunene om å legge inn saksnummer på et eksempel på dette. Kommunene i toppen som har besvart at tekstmeldinger journalføres har alle lagt ved dette, slik at vi har kunnet kontrollere det.
 - Avansert søk: En vanlig tilbakemelding i kontradiksjonen tidligere år har vært at vi har registrert at postlisten hadde “enkelt søk”, men så er den egentlig “avansert”, ved at det er mulig med fritekstsøk og i selvvalgte tidsrom. Vi har dobbeltsjekket alle kommunene som var registrert med “enkelt søk”, og rettet opp ca 10 feilregistreringer.

6.2 Utvidet kontroll

Som i fjor har vi gjort en ekstrakontroll av kommunene som til slutt lå helst øverst og hadde reelle vinnerjanser, og blant annet sjekket hva de ulike kommunene som havnet rett bak vinneren «manglet» for å komme til topps, og slik sjekket om resultatet er riktig.

At vi har kontrollert vinnerkandidatene på denne måten, forsøksvis så grundig som mulig, gjør at svarene fra disse etter alle solemerker er mer presise enn de øvrige kommunene som vi ikke har ressurser til å kontrollere inngående.

6.3 Mulighet til kontradiksjon

Det kanskje viktigste grepet for kvalitetssikring har vært at vi, som tidligere år, sendte de registrerte svarene til kommunene for gjennomgang. Kommunene fikk da mulighet til å

endre selv på det de hadde fylt ut, samt å stille spørsmål med våre registreringer knyttet til innsynskravet og postlistene.

Vi sendte en mail 30. juni til de kommunene som hadde besvart spørsmålene før det, og en ny 11. september til samtlige kommuner. Vi fikk enkelte tilbakemeldinger, men noe færre enn tidligere, blant annet fordi det tidligere var mange tilbakemeldinger knyttet til “avansert søk” i postlistene.

Dersom det kommer korreksjoner vi bør ta hensyn til i etterkant av publiseringen av denne undersøkelsen, vil vi oppdatere svarene og poenggivningen i undersøkelsen på nett. Tekstdelen av rapporten vil imidlertid være basert på det bildet vi har pr. 21. september 2023.

6.4 Tilbakemeldinger fra kommunene

Alle kommunene som har deltatt i undersøkelsen har fått mulighet til å gi kommentarer til undersøkelsen.

En tilbakemelding vi har fått fra flere er at de har både lenke til offentleglova og justisdepartementets veileder og omtale av hvordan innsynsretten fungerer, og at det ikke er mulig å velge begge kategorier. Begge kategoriene gir maks uttelling og ingen vil derfor gå glipp av poeng her, men siden det er noe usikkerhet knyttet til dette må vi se på om vi skal justere ordlyden eller rydde i kategoriene.

En annen tilbakemelding som har kommet fra flere kommuner er at de har en begrenset levetid på den vanlige postlista, men at byggesakene ikke har noen begrensning. Vi kan se om det kan tas høyde for dette ved eventuelle seinere undersøkelser.

Enkelte kommuner opplyser at de ønsker å ha lenger levetid på postlistene enn tre måneder, men at det for eksempel på grunn av IKT-samarbeid med andre kommuner ikke går an (det opplyses å være av hensyn til serverkapasitet).

Andre viser til at det kan være kryssende hensyn knyttet til postlisters levetid. Noe av dette utdypes i pkt. 4.4 i denne rapporten.

6.5 Innsynssvar som havner i Altinn

Et problem som gjelder utover denne undersøkelsen er når innsynssvar havner i Altinn.

Vi ba spesifikt om å ikke få svar via Altinn, men til undersokelse@presse.no, fordi vi ønsket å ha svarene samlet og systematisert i én innboks.

24 kommuner svarte likevel via Altinn, slik vi forstår det fordi de bruker en tjeneste kalt «svar ut». Enkelte kommuner har sagt at de «må gjøre det på denne måten». Det fremstår som uforståelig for oss.

Nå er ikke dette et stort problem i en liten og oversiktlig organisasjon som Norsk Presseforbundet. Men i aviser og mediehus av en viss størrelse er det potensielt et stort problem når det gjøres på denne måten. Administrasjonen har ikke noe med hva redaksjonen ber om innsyn i, og det kan være problematisk både praktisk og prinsipielt når innsynssvarene havner i en «postkasse» som redaksjonen normalt ikke har tilgang til eller overvåker.

6.6 Egenrapportering

Store deler av undersøkelsen er basert på svar kommunene selv har fylt inn. Vi vil som tidligere understreke hvor stor pris vi setter på at dette prioriteres. Uten denne innsatsen ville en så detaljert undersøkelse vært uopnåelig.

At vi gjør det på denne måten skyldes dels ressurs-hensyn, vi kunne ikke gjennomført en så omfattende undersøkelse utelukkende ved observasjon.

En kommune har svart at de ikke kan prioritere å bidra. Utover dette er oppslutningen stor, og det er vi veldig glade for.

6.7 Manglende svar

De kommunene som etter gjentatte purringer ikke har svart på vårt spørreskjema, har ikke oppnådd noen poeng på disse spørsmålene. De har heller ikke fått noen minuspoeng, slik enkelte svar gir. Man kan si det gir et urimelig negativt bilde av disse kommunene. På den annen side kan det ses på som nettopp et uttrykk for manglende åpenhet, når man ignorerer (evt ikke har kapasitet til å besvare) en slik undersøkelse.

Vi har for øvrig forsøkt å sjekke så godt vi kan at kommunene som ikke har svart, har mottatt våre henvendelser. Kun en kommune har verken svar på undersøkelsen eller innsynskravet, eller sendt svar om at våre henvendelser er mottatt. Denne kommunen ble kontaktet direkte, og vi fikk en tilbakemelding om at det hadde vært en hektisk vår og sommer. Det har vi forståelse for.

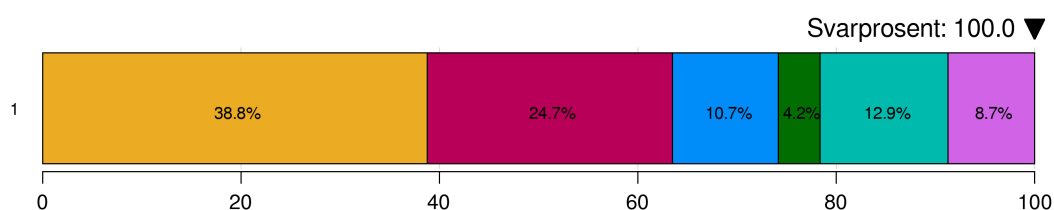
Oversikt over svarfordelingen for alle spørsmålene, med tilhørende svarprosent, starter på side 53.

Appendiks

A Tabeller og figurer

A.1 Svarfordeling

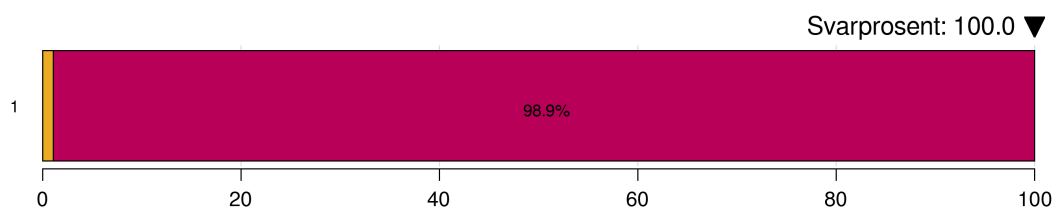
A.2 Hvor mange *virkedager* brukte kommunen på å innvilge innsynskravet?

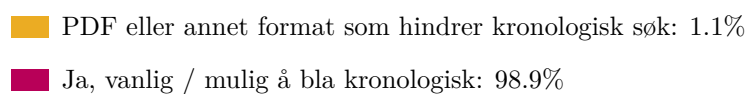
Figur 13: Svarfordeling.

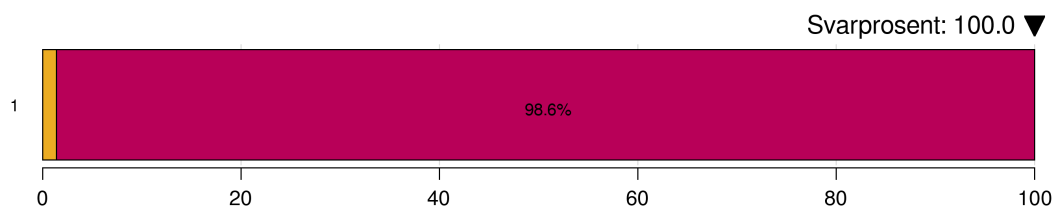
A.3 Har kommunen postliste på nett?

Figur 14: Svarfordeling.

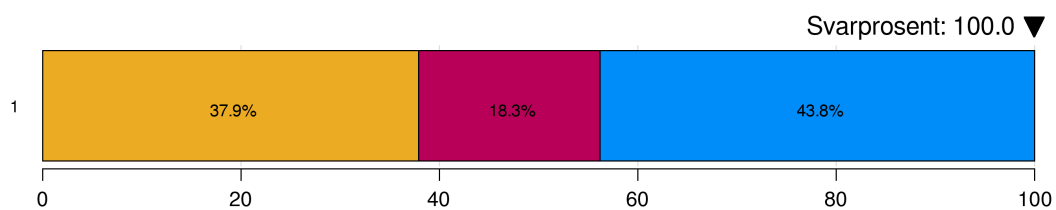
A.4 Hva slags søkefunksjon har postlisten på kommunens nettside?

Figur 15: Svarfordeling.

- Ingen / har ikke journal på nett: 1.4%
- Avansert søk (tidsrom, avsender/mottaker, fritekst m.m.): 98.6%

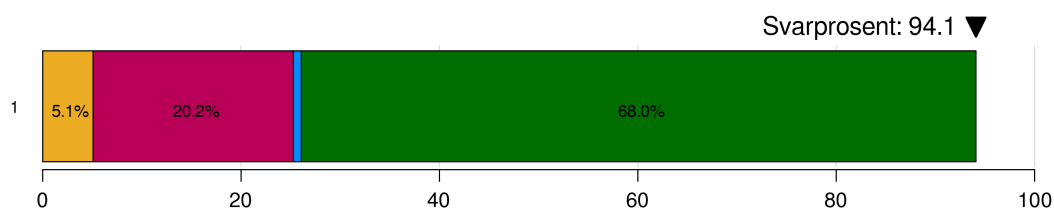
A.5 Har kommunens postliste fulltekstdokumenter på nett?

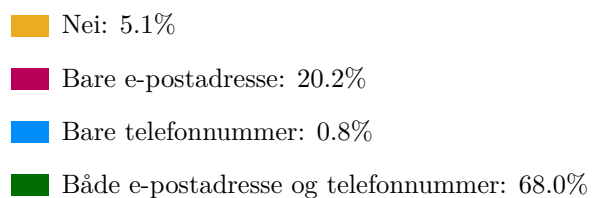
Figur 16: Svarfordeling.

- Nei / har ikke postliste på nett: 37.9%
- Delvis: 18.3%
- De fleste dokumenter, både inn- og utgående: 43.8%

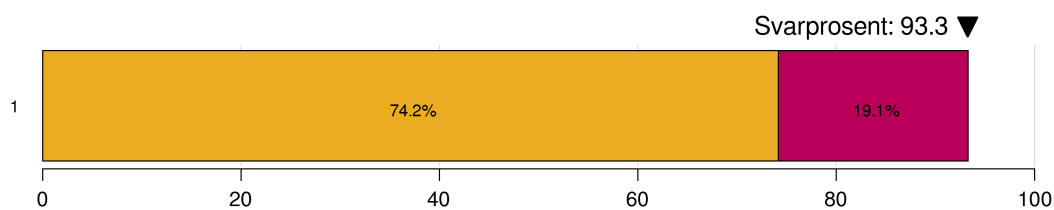
A.6 Har kommunens nettsider kontaktinformasjon til kommunens politikere?

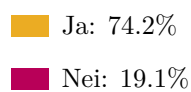
Figur 17: Svarfordeling.

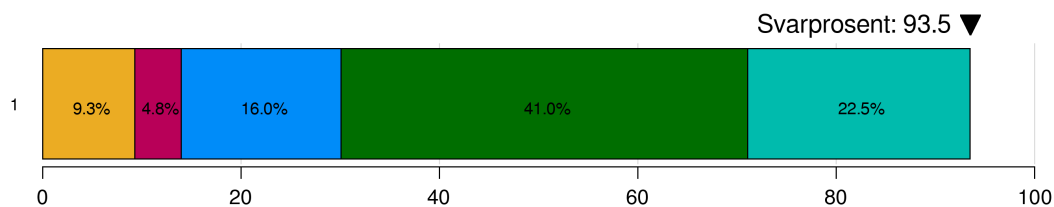
A.7 Er byggesaker direkte søkbare i detalj, enten ved egen løsning, eller gjennom den ordinære postlisten?

Figur 18: Svarfordeling.

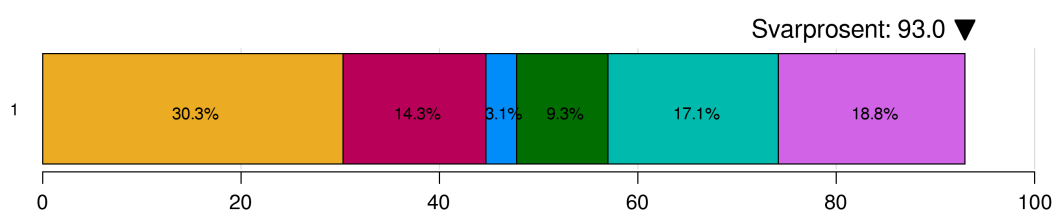
A.8 Gir kommunens nettsider informasjon om innsynsretten etter offentleglova?

Figur 19: Svarfordeling.

- Nei: 9.3%
- Loven er omtalt: 4.8%
- Loven er omtalt og lenket til: 16.0%
- Loven er omtalt og kommunen forklarer på sine nettsider hvordan innsynsretten fungerer: 41.0%
- Loven er omtalt sammen med lenke til rettleiar til offentleglova: 22.5%

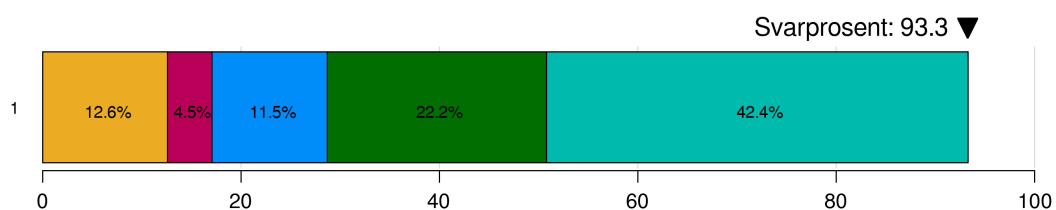
A.9 Har kommunen en forhåndsbestemt, maksimal levetid for postliste på nett?

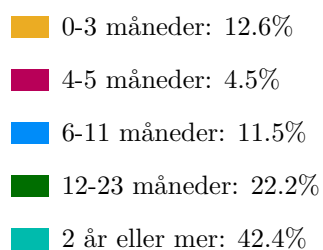
Figur 20: Svarfordeling.

- Nei: 30.3%
- Ja, 0-3 måneder: 14.3%
- Ja, 4-5 måneder: 3.1%
- Ja, 6-11 måneder: 9.3%
- Ja, 12-23 måneder: 17.1%
- Ja, 2 år eller mer: 18.8%

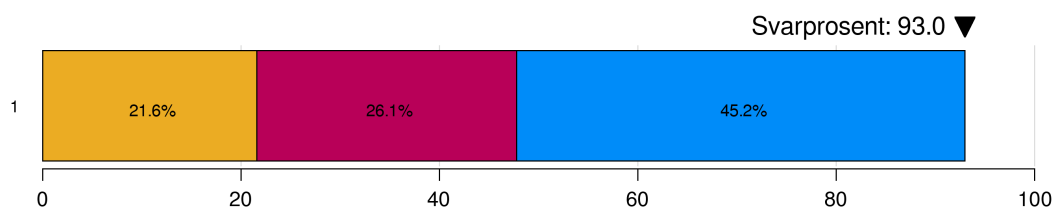
A.10 Hvor langt tilbake i tid går kommunens nåværende, publiserte postliste?

Figur 21: Svarfordeling.

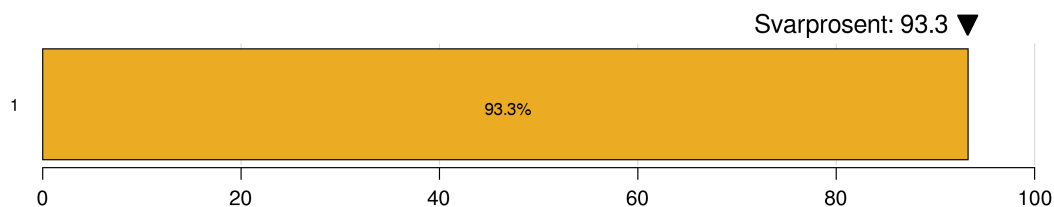
A.11 Publiseres organinterne dokumenter i kommunens offentlige postliste?

Figur 22: Svarfordeling.

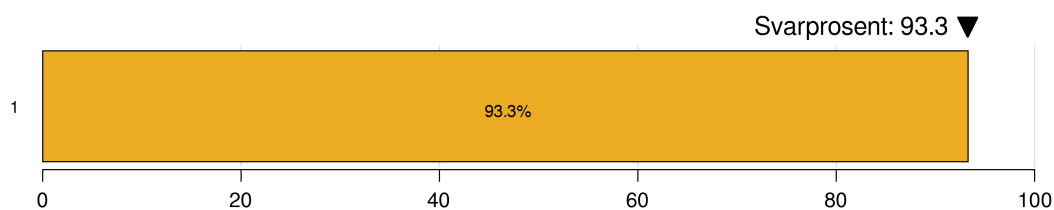
A.12 Legges politiske saksdokumenter ut på nett?

Figur 23: Svarfordeling.

Legges ut: 93.3%

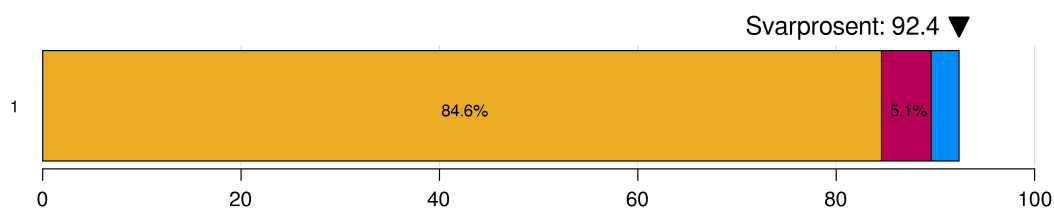
A.13 Når legges politiske saksdokumenter ut på nett?

Figur 24: Svarfordeling.

Samtidig med utsendelse til politikerne, senest innen 2 døgn: 93.3%

A.14 Legges kontrollutvalgets møteplan og/eller sakslister ut på nett?

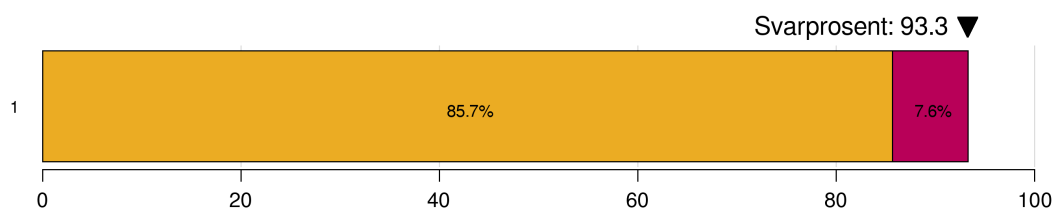
Figur 25: Svarfordeling.

Ja, begge deler: 84.6%

Ja, en av delene: 5.1%

Legges ikke ut: 2.8%

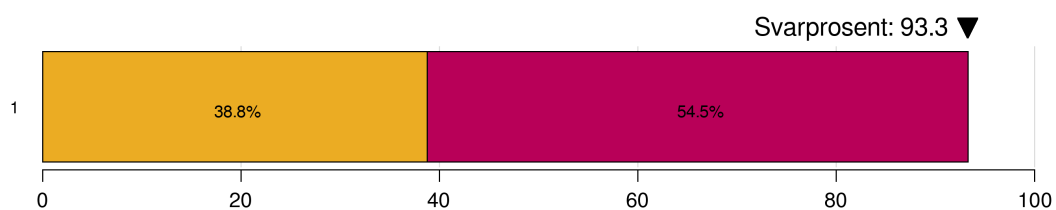
A.15 Strømmes kommunestyremøtene live?

Figur 26: Svarfordeling.

- Ja: 85.7%
- Nei (sjeldent eller aldri): 7.6%

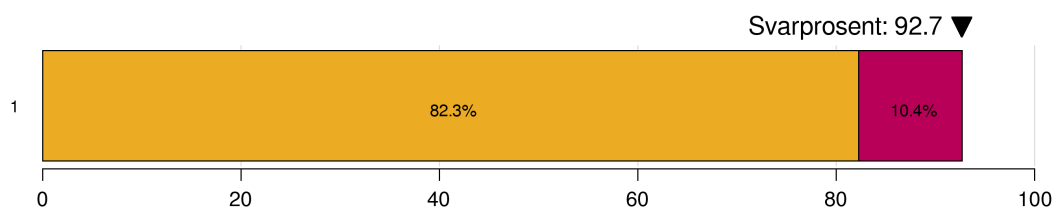
A.16 Bortsett fra kommunestyremøtene, strømmes et eller flere øvrige politiske møter live?

Figur 27: Svarfordeling.

- Ja: 38.8%
- Nei: 54.5%

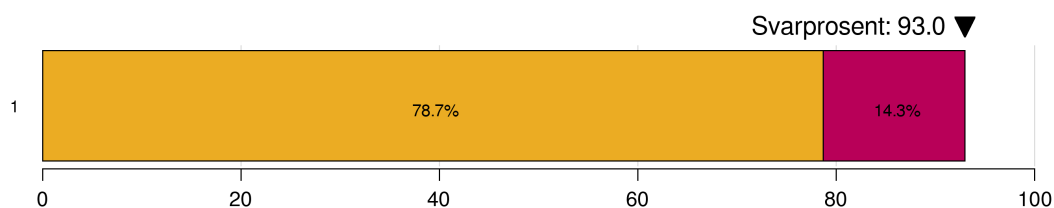
A.17 Blir opptak fra strømmede møter gjort tilgjengelig på nett i ettertid?

Figur 28: Svarfordeling.

- Ja: 82.3%
- Nei: 10.4%

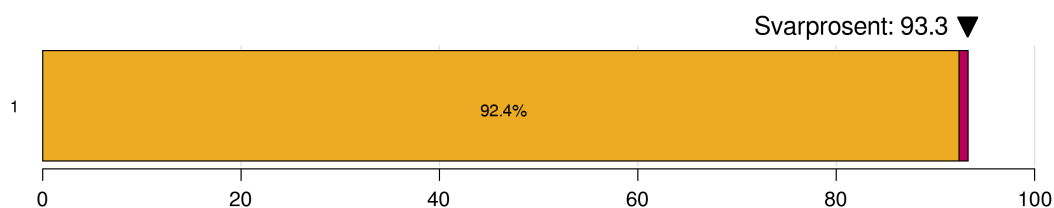
A.18 Hvor fort legges protokollen fra politiske møter ut på nett?

Figur 29: Svarfordeling.

- 1-2 dager etter møtet: 78.7%
- Mer enn 2 dager etter møtet: 14.3%

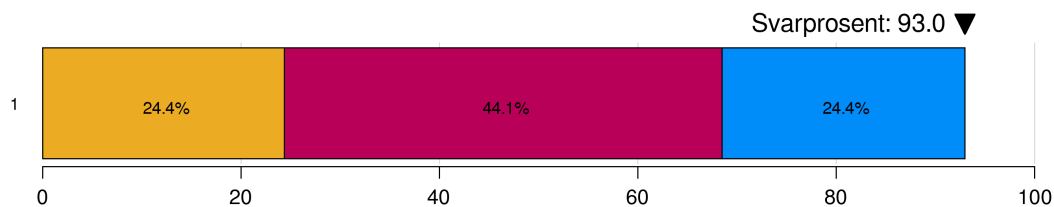
A.19 Legges ettersendte politiske saksdokumenter ut på nett samtidig med at de tilgjengeliggjøres for politikerne, eller senest innen 2 døgn etter?

Figur 30: Svarfordeling.

- Ja: 92.4%
- Nei: 0.8%

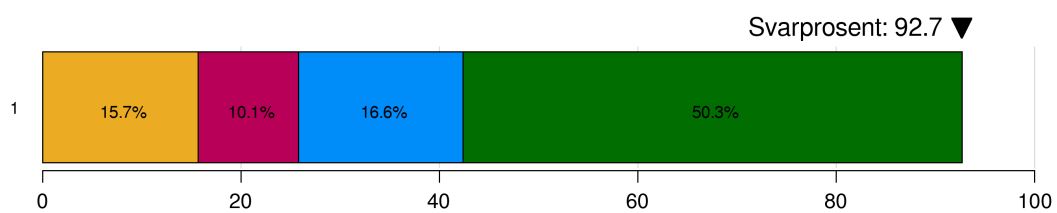
A.20 Journalføres tekstmeldinger?

Figur 31: Svarfordeling.

- Ja: 24.4%
- Ja, noen: 44.1%
- Nei: 24.4%

A.21 Er postlister for kommunale foretak (KF) publisert på nett?

Figur 32: Svarfordeling.

- Ja, alle: 15.7%
- Ja, noen: 10.1%
- Nei, ingen: 16.6%
- Har ikke kommunale foretak: 50.3%

A.22 Svar på innsynskrav

POU begjærte innsyn i kommunens revisjonsrapport, og målte tiden det tok å behandle/innfri innsynskravet.

138 kommuner oversendte dokumentene innen 1 virkedag, og oppnådde dermed beste poengsum på 3,0 for sin behandling av innsynsbejæringen:

Kommune	Poengsum
Alstahaug	3,0
Alta	3,0
Askvoll	3,0
Aure	3,0
Aurland	3,0
Aurskog-Høland	3,0
Austrheim	3,0
Bamble	3,0
Bergen	3,0
Berlevåg	3,0
Bodø	3,0
Bykle	3,0
Båtsfjord	3,0
Dovre	3,0
Dyrøy	3,0
Dønna	3,0
Eigersund	3,0
Elverum	3,0
Evenes	3,0
Evje og Hornnes	3,0
Farsund	3,0
Flakstad	3,0
Flatanger	3,0
Flekkefjord	3,0
Flesberg	3,0
Flå	3,0
Folldal	3,0
Fredrikstad	3,0
Frogn	3,0
Froland	3,0
Frosta	3,0
Frøya	3,0
Gildeskål	3,0
Gjemnes	3,0
Gjøvik	3,0
Grane	3,0
Gratangen	3,0
Grue	3,0
Gulen	3,0
Hadsel	3,0
Hamarøy	3,0
Hareid	3,0
Harstad	3,0
Hemsedal	3,0
Hjartdal	3,0
Hjelmeland	3,0
Hol	3,0
Holtålen	3,0
Høylandet	3,0
Hå	3,0

Kommune	Poengsum
Karlsøy	3,0
Kinn	3,0
Kongsvinger	3,0
Kvitsøy	3,0
Kvænangen	3,0
Kåfjord	3,0
Larvik	3,0
Lavangen	3,0
Leirfjord	3,0
Leka	3,0
Lesja	3,0
Lier	3,0
Lillestrøm	3,0
Marker	3,0
Meråker	3,0
Midt-Telemark	3,0
Modalen	3,0
Molde	3,0
Moskenes	3,0
Målselv	3,0
Nesodden	3,0
Nissedal	3,0
Nord-Aurdal	3,0
Nord-Fron	3,0
Nordkapp	3,0
Nordre Follo	3,0
Nordre Land	3,0
Nore og Uvdal	3,0
Orkland	3,0
Osen	3,0
Porsgrunn	3,0
Randaberg	3,0
Rollag	3,0
Rælingen	3,0
Røros	3,0
Salangen	3,0
Samnanger	3,0
Sande	3,0
Sandefjord	3,0
Sanda	3,0
Seljord	3,0
Sigdal	3,0
Skiptvet	3,0
Smøla	3,0
Sogndal	3,0
Sokndal	3,0
Steigen	3,0
Sula	3,0
Suldal	3,0
Sunnidal	3,0
Sveio	3,0
Sykkylven	3,0
Sømna	3,0
Tokke	3,0
Tromsø	3,0
Trondheim	3,0
Trysil	3,0

Kommune	Poengsum
Træna	3,0
Tvedestrand	3,0
Tynset	3,0
Tysnes	3,0
Tysvær	3,0
Ullensaker	3,0
Ulstein	3,0
Vadsø	3,0
Valle	3,0
Vang	3,0
Vanylven	3,0
Vardø	3,0
Vefsn	3,0
Vegårshei	3,0
Vennesla	3,0
Vestby	3,0
Vestnes	3,0
Vinje	3,0
Volda	3,0
Vågå	3,0
Våler	3,0
Våler	3,0
Ørland	3,0
Ørsta	3,0
Øyer	3,0
Øygarden	3,0
Øystre Slidre	3,0
Åfjord	3,0
Ål	3,0
Ålesund	3,0
Åmot	3,0

Tabell 14: Kommuner med høyeste score for behandling av innsynsbegjæring (sortert alfabetisk).

A.23 Alfabetisk resultatliste

Tabellen viser alle kommunene i alfabetisk rekkefølge, med rangering og poengsum. Kommuner som ikke har svart på undersøkelsen er markert med rødt. Fjorårets plassering i parentes. Pilene viser forbedring eller forverring fra året før.

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
155	↑	(199)	Alstahaug	Nordland	18,0
204	↓	(161)	Alta	Troms og Finnmark .	16,0
329	↓	(325)	Alvdal	Innlandet	8,0
36	↑	(98)	Alver	Vestland	22,0
255	↑	(335)	Andøy	Nordland	14,0
273	↑	(331)	Aremark	Viken	13,0
273	↓	(199)	Arendal	Agder	13,0
236	↓	(85)	Asker	Viken	15,0
102	↓	(52)	Askvoll	Vestland	19,5
317	↓	(142)	Askøy	Vestland	10,0
102	↓	(61)	Aukra	Møre og Romsdal ...	19,5
58	↑	(222)	Aure	Møre og Romsdal ...	21,0
49	↑	(250)	Aurland	Vestland	21,5
25	↑	(161)	Aurskog-Høland	Viken	22,5
102	↑	(110)	Austevoll	Vestland	19,5
12	↑	(142)	Austrheim	Vestland	23,5
136	↓	(3)	Averøy	Møre og Romsdal ...	18,5
177	↑	(270)	Balsfjord	Troms og Finnmark .	17,0
273	↓	(262)	Bamble	Vestfold og Telemark	13,0
284	↓	(29)	Bardu	Troms og Finnmark .	12,5
335	↑	(351)	Beiarn	Nordland	7,5
58	↑	(142)	Bergen	Vestland	21,0
307	↓	(250)	Berlevåg	Troms og Finnmark .	11,0
118	↓	(98)	Bindal	Nordland	19,0
166	↓	(142)	Birkenes	Agder	17,5
301	↓	(110)	Bjerkreim	Rogaland	11,5
58	↑	(98)	Bjørnafjorden	Vestland	21,0
136	↑	(298)	Bodø	Nordland	18,5
284	↑	(285)	Bokn	Rogaland	12,5
166	↑	(174)	Bremanger	Vestland	17,5
204	↓	(52)	Brønnøy	Nordland	16,0
155	↓	(129)	Bygland	Agder	18,0
118	↓	(98)	Bykle	Agder	19,0
14	↑	(262)	Bærum	Viken	23,0
344		(331)	Bø (Nordl.)	Nordland	5,0
136	↓	(110)	Bømlo	Vestland	18,5
58	↑	(307)	Båtsfjord	Troms og Finnmark .	21,0
14	↓	(3)	Dovre	Innlandet	23,0
177	↓	(85)	Drammen	Viken	17,0
265	↓	(110)	Drangedal	Vestfold og Telemark	13,5
317	↓	(270)	Dyrøy	Troms og Finnmark .	10,0
25	↑	(235)	Dønna	Nordland	22,5
296	↑	(345)	Eidfjord	Vestland	12,0
136	↓	(37)	Eidskog	Innlandet	18,5
229	↑	(285)	Eidsvoll	Viken	15,5
36	↑	(199)	Eigersund	Rogaland	22,0
204	↑	(335)	Elverum	Innlandet	16,0
204	↓	(199)	Enebakk	Viken	16,0
328	↓	(250)	Engerdal	Innlandet	8,5
102	↑	(298)	Etne	Vestland	19,5
273	↓	(235)	Etnedal	Innlandet	13,0

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
189	↑	(335)	Evenes	Nordland	16,5
136	↑	(192)	Evje og Hornes	Agder	18,5
2	↑	(61)	Farsund	Agder	24,5
177	↓	(98)	Fauske	Nordland	17,0
14	↑	(52)	Fedje	Vestland	23,0
255	↓	(37)	Fitjar	Vestland	14,0
36	↓	(16)	Fjaler	Vestland	22,0
155	↓	(142)	Fjord	Møre og Romsdal ...	18,0
75	↑	(85)	Flakstad	Nordland	20,5
273	↑	(335)	Flatanger	Trøndelag	13,0
49	↑	(315)	Flekkefjord	Agder	21,5
284	↓	(270)	Flesberg	Viken	12,5
284	↓	(222)	Flå	Viken	12,5
177	↓	(174)	Folldal	Innlandet	17,0
58	↓	(37)	Fredrikstad	Viken	21,0
58	↑	(110)	Frogn	Viken	21,0
14	↑	(110)	Froland	Agder	23,0
118	↑	(294)	Frosta	Trøndelag	19,0
118	↑	(345)	Frøya	Trøndelag	19,0
284	↓	(250)	Fyresdal	Vestfold og Telemark	12,5
14	↑	(29)	Færder	Vestfold og Telemark	23,0
301	↑	(307)	Gamvik	Troms og Finnmark .	11,5
189	↓	(142)	Gausdal	Innlandet	16,5
136	↓	(85)	Gildeskål	Nordland	18,5
136	↑	(235)	Giske	Møre og Romsdal ...	18,5
58	↑	(85)	Gjemnes	Møre og Romsdal ...	21,0
347		(307)	Gjerdrum	Viken	3,0
204	↓	(199)	Gjerstad	Agder	16,0
337	↓	(98)	Gjesdal	Rogaland	7,0
118	↓	(37)	Gjøvik	Innlandet	19,0
236	↓	(61)	Gloppen	Vestland	15,0
236	↓	(199)	Gol	Viken	15,0
102	↑	(270)	Gran	Innlandet	19,5
329	↓	(161)	Grane	Nordland	8,0
75	↑	(250)	Gratangen	Troms og Finnmark .	20,5
204	↓	(52)	Grimstad	Agder	16,0
36	↑	(37)	Grong	Trøndelag	22,0
86	↑	(142)	Grue	Innlandet	20,0
25	↓	(23)	Gulen	Vestland	22,5
136	↑	(192)	Hadsel	Nordland	18,5
155	↑	(298)	Halden	Viken	18,0
255	↑	(335)	Hamar	Innlandet	14,0
177	↑	(294)	Hamarøy	Nordland	17,0
204	↑	(262)	Hammerfest	Troms og Finnmark .	16,0
8	↑	(16)	Hareid	Møre og Romsdal ...	24,0
2	↑	(9)	Harstad	Troms og Finnmark .	24,5
284	↑	(351)	Hasvik	Troms og Finnmark .	12,5
344		(142)	Hattfjeldal	Nordland	5,0
307	↓	(199)	Haugesund	Rogaland	11,0
246	↓	(174)	Heim	Trøndelag	14,5
326	↓	(270)	Hemnes	Nordland	9,0
255	↓	(110)	Hemsedal	Viken	14,0
86	↑	(110)	Herøy	Møre og Romsdal ...	20,0
204	↑	(235)	Herøy	Nordland	16,0
284	↑	(315)	Hitra	Trøndelag	12,5
246	↑	(325)	Hjartdal	Vestfold og Telemark	14,5
14	↑	(129)	Hjelmeland	Rogaland	23,0

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
273	↑	(315)	Hol	Viken	13,0
155	↓	(85)	Hole	Viken	18,0
118	↓	(16)	Holmestrand	Vestfold og Telemark	19,0
177	↑	(199)	Holtålen	Trøndelag	17,0
102	↑	(235)	Horten	Vestfold og Telemark	19,5
86	↑	(235)	Hurdal	Viken	20,0
118	↓	(110)	Hustadvika	Møre og Romsdal ...	19,0
335	↑	(356)	Hvaler	Viken	7,5
337		(129)	Hyllestad	Vestland	7,0
273	↑	(345)	Hægebostad	Agder	13,0
102	↑	(110)	Høyanger	Vestland	19,5
204	↑	(285)	Høylandet	Trøndelag	16,0
75	↑	(174)	Hå	Rogaland	20,5
354		(345)	Ibestad	Troms og Finnmark .	1,0
301	↓	(262)	Inderøy	Trøndelag	11,5
136	↓	(29)	Indre Fosen	Trøndelag	18,5
118	↑	(142)	Indre Østfold	Viken	19,0
355		(142)	Iveland	Agder	0,0
246	↓	(142)	Jevnaker	Viken	14,5
273	↑	(331)	Karajok	Troms og Finnmark .	13,0
102	↑	(270)	Karlsøy	Troms og Finnmark .	19,5
14	↑	(52)	Karmøy	Rogaland	23,0
301	↑	(335)	Kautokeino	Troms og Finnmark .	11,5
2	↑	(199)	Kinn	Vestland	24,5
352		(61)	Klepp	Rogaland	2,0
284	↓	(199)	Kongsberg	Viken	12,5
118	↑	(246)	Kongsvinger	Innlandet	19,0
255	↑	(307)	Kragerø	Vestfold og Telemark	14,0
75	↑	(110)	Kristiansand	Agder	20,5
246	↓	(29)	Kristiansund	Møre og Romsdal ...	14,5
246	↓	(235)	Krødsherad	Viken	14,5
8	↑	(270)	Kvam	Vestland	24,0
118	↓	(110)	Kvinesdal	Agder	19,0
75	↑	(235)	Kvinnherad	Vestland	20,5
347		(285)	Kviteseid	Vestfold og Telemark	3,0
204	↓	(174)	Kvitsøy	Rogaland	16,0
321	↑	(325)	Kvæfjord	Troms og Finnmark .	9,5
340		(250)	Kvæningen	Troms og Finnmark .	6,0
273	↓	(174)	Kåfjord	Troms og Finnmark .	13,0
25	↑	(250)	Larvik	Vestfold og Telemark	22,5
136	↑	(315)	Lavangen	Troms og Finnmark .	18,5
265	↑	(270)	Lebesby	Troms og Finnmark .	13,5
236	↓	(142)	Leirfjord	Nordland	15,0
49	↑	(61)	Leka	Trøndelag	21,5
86	↑	(161)	Lesja	Innlandet	20,0
347		(325)	Levanger	Trøndelag	3,0
75	↑	(161)	Lier	Viken	20,5
204	↓	(85)	Lierne	Trøndelag	16,0
177	↓	(174)	Lillehammer	Innlandet	17,0
118	↓	(29)	Lillesand	Agder	19,0
36	↓	(23)	Lillestrøm	Viken	22,0
136	↑	(222)	Lindesnes	Agder	18,5
352		(85)	Lom	Innlandet	2,0
307	↓	(262)	Loppa	Troms og Finnmark .	11,0
321	↓	(85)	Lund	Rogaland	9,5
246	↓	(192)	Lunner	Viken	14,5
255	↓	(161)	Lurøy	Nordland	14,0

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
166	↓	(78)	Luster	Vestland	17,5
204	↓	(142)	Lyngdal	Agder	16,0
296	↑	(315)	Lyngen	Troms og Finnmark .	12,0
155	↓	(98)	Lærdal	Vestland	18,0
86	↑	(250)	Lødingen	Nordland	20,0
204	↓	(52)	Lørenskog	Viken	16,0
265	↓	(250)	Løten	Innlandet	13,5
236	↓	(199)	Malvik	Trøndelag	15,0
36	↑	(174)	Marker	Viken	22,0
189	↓	(110)	Masfjorden	Vestland	16,5
177	↓	(174)	Melhus	Trøndelag	17,0
229	↓	(61)	Meløy	Nordland	15,5
177	↑	(270)	Meråker	Trøndelag	17,0
49	↑	(52)	Midt-Telemark	Vestfold og Telemark	21,5
284	↑	(298)	Midtre Gauldal	Trøndelag	12,5
8	↑	(9)	Modalen	Vestland	24,0
204	↓	(98)	Modum	Viken	16,0
155	↓	(129)	Molde	Møre og Romsdal ...	18,0
49	↑	(315)	Moskenes	Nordland	21,5
49	↑	(129)	Moss	Viken	21,5
36	↑	(129)	Målselv	Troms og Finnmark .	22,0
155	↑	(325)	Måsøy	Troms og Finnmark .	18,0
265	↓	(98)	Namsos	Trøndelag	13,5
86	↑	(142)	Namsskogan	Trøndelag	20,0
255	↑	(298)	Nannestad	Viken	14,0
86	↑	(129)	Narvik	Nordland	20,0
246	↓	(199)	Nes	Viken	14,5
317	↓	(199)	Nesbyen	Viken	10,0
189	↑	(222)	Nesna	Nordland	16,5
75	↑	(78)	Nesodden	Viken	20,5
307	↑	(315)	Nesseby	Troms og Finnmark .	11,0
255	↓	(142)	Nissedal	Vestfold og Telemark	14,0
204	↓	(110)	Nittedal	Viken	16,0
86	↓	(37)	Nome	Vestfold og Telemark	20,0
36	↑	(174)	Nord-Aurdal	Innlandet	22,0
329		(192)	Nord-Fron	Innlandet	8,0
189	↓	(174)	Nord-Odal	Innlandet	16,5
236	↑	(315)	Nordkapp	Troms og Finnmark .	15,0
58	↑	(129)	Nordre Follo	Viken	21,0
58	↑	(161)	Nordre Land	Innlandet	21,0
86	↑	(222)	Nordreisa	Troms og Finnmark .	20,0
204	↑	(298)	Nore og Uvdal	Viken	16,0
166	↓	(85)	Notodden	Vestfold og Telemark	17,5
204	↓	(142)	Nærøysund	Trøndelag	16,0
204	↓	(129)	Oppdal	Trøndelag	16,0
49	↓	(9)	Orkland	Trøndelag	21,5
307	↓	(199)	Os	Innlandet	11,0
329		(61)	Osen	Trøndelag	8,0
25	↓	(16)	Oslo	Oslo	22,5
189	↑	(192)	Osterøy	Vestland	16,5
229	↓	(142)	Overhalla	Trøndelag	15,5
265	↓	(129)	Porsanger	Troms og Finnmark .	13,5
75	↓	(37)	Porsgrunn	Vestfold og Telemark	20,5
166	↑	(344)	Rakkestad	Viken	17,5
86	↑	(315)	Rana	Nordland	20,0
25	↑	(37)	Randaberg	Rogaland	22,5
25	↓	(3)	Rauma	Møre og Romsdal ...	22,5

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
314	↓	(142)	Rendalen	Innlandet	10,5
314	↓	(235)	Rennebu	Trøndelag	10,5
86	↓	(1)	Rindal	Trøndelag	20,0
284	↓	(52)	Ringebu	Innlandet	12,5
86	↑	(161)	Ringerike	Viken	20,0
58	↓	(9)	Ringsaker	Innlandet	21,0
136	↑	(222)	Risør	Agder	18,5
273	↓	(235)	Rollag	Viken	13,0
58	↓	(37)	Rælingen	Viken	21,0
296	↑	(341)	Rødøy	Nordland	12,0
204	↓	(161)	Røros	Trøndelag	16,0
314	↓	(270)	Røst	Nordland	10,5
296	↓	(222)	Røyrvik	Trøndelag	12,0
136	↓	(78)	Råde	Viken	18,5
36	↑	(61)	Salangen	Troms og Finnmark .	22,0
296	↓	(294)	Saltdal	Nordland	12,0
75	↓	(37)	Samnanger	Vestland	20,5
36	↓	(16)	Sande	Møre og Romsdal ...	22,0
8	↓	(3)	Sandefjord	Vestfold og Telemark	24,0
75	↓	(29)	Sandnes	Rogaland	20,5
246	↓	(85)	Sarpsborg	Viken	14,5
329		(142)	Sauda	Rogaland	8,0
284	↓	(110)	Sel	Innlandet	12,5
236	↑	(341)	Selbu	Trøndelag	15,0
229	↑	(325)	Seljord	Vestfold og Telemark	15,5
321	↓	(270)	Senja	Troms og Finnmark .	9,5
86	↑	(199)	Sigdal	Viken	20,0
155	↑	(174)	Siljan	Vestfold og Telemark	18,0
344		(246)	Sirdal	Agder	5,0
166	↓	(85)	Skaun	Trøndelag	17,5
102	↑	(161)	Skien	Vestfold og Telemark	19,5
166	↑	(174)	Skiptvet	Viken	17,5
329	↑	(355)	Skjervøy	Troms og Finnmark .	8,0
102	↑	(285)	Skjåk	Innlandet	19,5
25	↑	(61)	Smøla	Møre og Romsdal ...	22,5
189	↑	(192)	Snåsa	Trøndelag	16,5
102	↑	(110)	Sogndal	Vestland	19,5
177	↑	(285)	Sokndal	Rogaland	17,0
36	↑	(345)	Sola	Rogaland	22,0
265	↓	(174)	Solund	Vestland	13,5
347		(129)	Sortland	Nordland	3,0
136	↓	(9)	Stad	Vestland	18,5
265	↑	(270)	Stange	Innlandet	13,5
189	↓	(78)	Stavanger	Rogaland	16,5
246	↓	(199)	Steigen	Nordland	14,5
189	↑	(222)	Steinkjer	Trøndelag	16,5
255	↓	(222)	Stjørdal	Trøndelag	14,0
284	↓	(222)	Stor-Elvdal	Innlandet	12,5
166	↓	(9)	Stord	Vestland	17,5
307	↓	(294)	Storfjord	Troms og Finnmark .	11,0
189	↑	(341)	Strand	Rogaland	16,5
166	↑	(199)	Stranda	Møre og Romsdal ...	17,5
86	↓	(61)	Stryn	Vestland	20,0
14	↑	(129)	Sula	Møre og Romsdal ...	23,0
86	↓	(37)	Suldal	Rogaland	20,0
14	↑	(16)	Sunndal	Møre og Romsdal ...	23,0
75	↓	(37)	Sunnfjord	Vestland	20,5

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
86	↓	(52)	Surnadal	Møre og Romsdal ...	20,0
236	↑	(270)	Sveio	Vestland	15,0
58	↑	(307)	Sykkylven	Møre og Romsdal ...	21,0
58	↓	(29)	Sømna	Nordland	21,0
102	↑	(285)	Søndre Land	Innlandet	19,5
36	↓	(9)	Sør-Aurdal	Innlandet	22,0
102	↓	(85)	Sør-Fron	Innlandet	19,5
355		(250)	Sør-Odal	Innlandet	0,0
255	↓	(246)	Sør-Varanger	Troms og Finnmark .	14,0
339	↑	(354)	Sørfold	Nordland	6,5
301	↓	(174)	Sørreisa	Troms og Finnmark .	11,5
2	↑	(29)	Tana	Troms og Finnmark .	24,5
189	↓	(61)	Time	Rogaland	16,5
155	↓	(23)	Tingvoll	Møre og Romsdal ...	18,0
204	↑	(315)	Tinn	Vestfold og Telemark	16,0
321	↑	(351)	Tjeldsund	Troms og Finnmark .	9,5
118	↑	(270)	Tokke	Vestfold og Telemark	19,0
136	↑	(174)	Tolga	Innlandet	18,5
340		(222)	Tromsø	Troms og Finnmark .	6,0
25	↑	(199)	Trondheim	Trøndelag	22,5
136	↑	(270)	Trysil	Innlandet	18,5
321	↓	(199)	Træna	Nordland	9,5
102	↑	(222)	Tvedestrand	Agder	19,5
265	↓	(235)	Tydal	Trøndelag	13,5
118	↑	(246)	Tynset	Innlandet	19,0
189	↑	(262)	Tysnes	Vestland	16,5
36	↓	(23)	Tysvær	Rogaland	22,0
49	↓	(37)	Tønsberg	Vestfold og Telemark	21,5
58	↑	(78)	Ullensaker	Viken	21,0
204	↑	(285)	Ullensvang	Vestland	16,0
14	↓	(3)	Ulstein	Møre og Romsdal ...	23,0
136	↑	(307)	Ulvik	Vestland	18,5
326	↓	(199)	Utsira	Rogaland	9,0
236	↑	(298)	Vadsø	Troms og Finnmark .	15,0
301	↓	(78)	Vaksdal	Vestland	11,5
155	↑	(262)	Valle	Agder	18,0
177	↓	(61)	Vang	Innlandet	17,0
25	↑	(61)	Vanylven	Møre og Romsdal ...	22,5
118	↑	(262)	Vardø	Troms og Finnmark .	19,0
58	↑	(61)	Vefsn	Nordland	21,0
204	↑	(298)	Vega	Nordland	16,0
118	↓	(61)	Vegårshei	Agder	19,0
58	↑	(110)	Vennesla	Agder	21,0
317	↓	(161)	Verdal	Trøndelag	10,0
118	↑	(250)	Vestby	Viken	19,0
136	↓	(129)	Vestnes	Møre og Romsdal ...	18,5
118	↓	(23)	Vestre Slidre	Innlandet	19,0
204	↑	(250)	Vestre Toten	Innlandet	16,0
347		(345)	Vestvågøy	Nordland	3,0
189	↓	(98)	Vevelstad	Nordland	16,5
204	↓	(199)	Vik	Vestland	16,0
189	↓	(174)	Vindafjord	Rogaland	16,5
166	↓	(61)	Vinje	Vestfold og Telemark	17,5
2	↑	(3)	Volda	Møre og Romsdal ...	24,5
229	↑	(285)	Voss	Vestland	15,5
136	↑	(199)	Værøy	Nordland	18,5
189	↓	(78)	Vågan	Nordland	16,5

2023		2022	Kommune	Fylke	Poeng
14	↑	(23)	Vågå	Innlandet	23,0
340		(61)	Våler	Viken	6,0
102	↑	(199)	Våler	Innlandet	19,5
166	↑	(331)	Øksnes	Nordland	17,5
1		(1)	Ørland	Trøndelag	25,0
2	↑	(110)	Ørsta	Møre og Romsdal ...	24,5
236	↓	(222)	Østre Toten	Innlandet	15,0
12	↑	(16)	Øvre Eiker	Viken	23,5
177	↓	(110)	Øyer	Innlandet	17,0
25	↑	(174)	Øygarden	Vestland	22,5
102	↓	(37)	Øystre Slidre	Innlandet	19,5
49	↑	(161)	Åfjord	Trøndelag	21,5
340		(307)	Ål	Viken	6,0
58	↓	(37)	Ålesund	Møre og Romsdal ...	21,0
118	↑	(298)	Åmli	Agder	19,0
229	↓	(98)	Åmot	Innlandet	15,5
204	↑	(307)	Årdal	Vestland	16,0
229	↓	(192)	Ås	Viken	15,5
273	↓	(161)	Åseral	Agder	13,0
307	↓	(98)	Åsnes	Innlandet	11,0

Tabell 15: Alle kommunene, alfabetisk sortert. Kommuner som ikke har svart på undersøkelsen, er markert med rødt. Fjorårets plassering i parentes.

PRESSENS
OFFENTLIGHETSUTVALG

KommunalRapport

Utarbeidet av Pressens offentlighetsutvalg og Kommunal Rapport

*Kommunal Rapport har fått kompetansestøtte fra Fagpressen
for å utvikle Åpenhetsbarometeret.*

Kontaktpersoner: Thomas Frigård, journalist og prosjektleder (415 42 956),
Sindre Granly Meldalen, jurist og sekretær i POU (958 86 861).

Koding og databehandling er gjort av
Espen Andersen, Kommunal Rapport

Utvalgets medlemmer (2023)

Leder: Tron Strand, journalist i Bergens Tidende; Nestleder: Eirik Haugen, Østlands-Posten;
Kjetil H. Dale, TV 2; Mona Grivi Norman, VG; Thomas Frigård, Kommunal Rapport; Vegard
Venli, Aftenposten; Marte Bjerke, Fagbladet; Fredrik Nordahl, Varden; Wenche Margrethe
Kulmo, frilans; Vibeke Madsen, NRK Nordland; Reidun Kjelling Nybø, NR; Arne Jensen, NR;
Ina Lindahl Nyrud, NJ; Pernille Børset, MBL